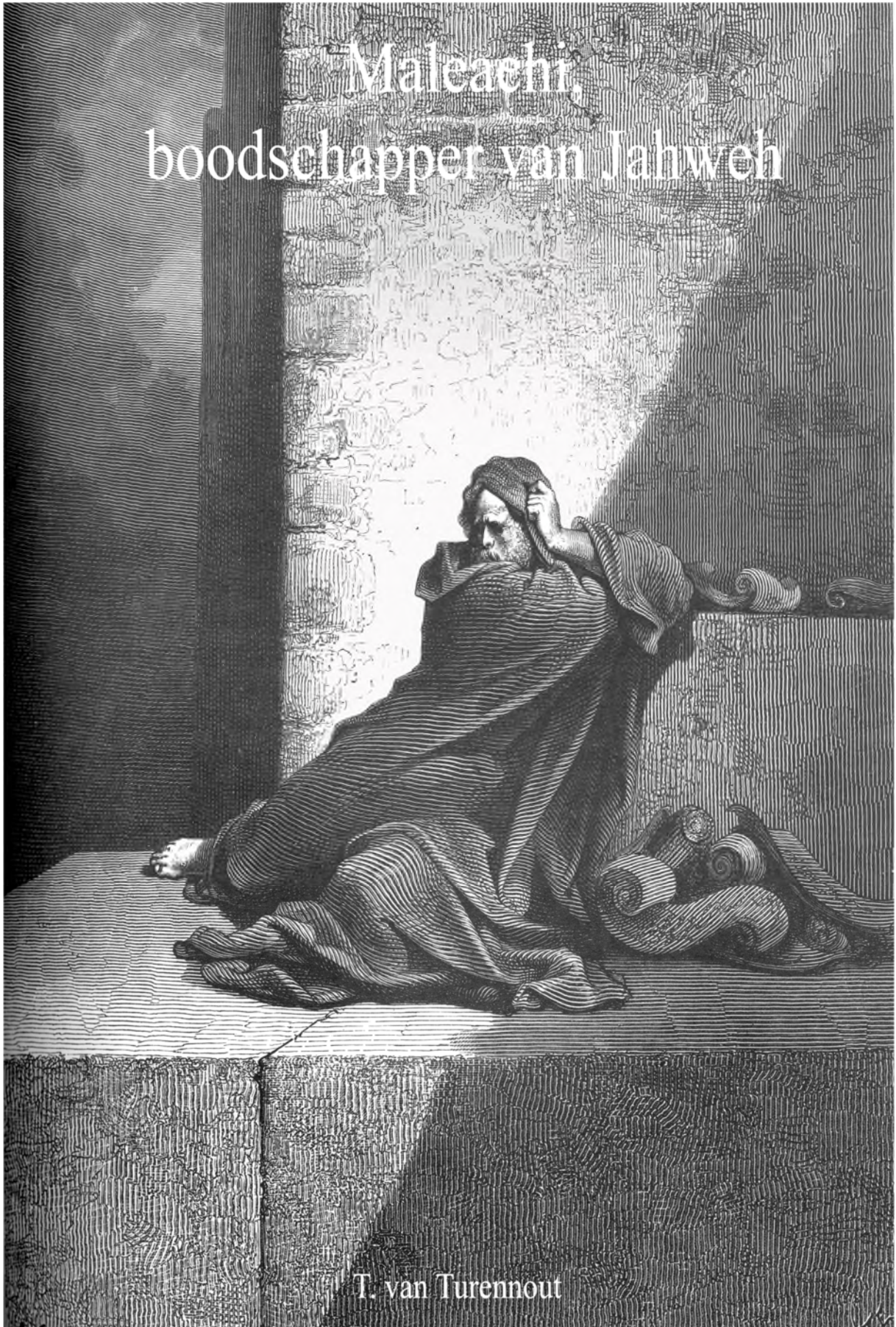

Malacchi
boodschapper van Jahweh

T. van Turenout

Maleachi, boodschapper van Jahweh

T. van Turennot

Grijpskerk

Copyright © 2023 Grijpskerk, The Netherlands

Alle rechten voorbehouden. Niets uit deze uitgave mag worden verveelvoudigd, opgeslagen in een geautomatiseerd gegevensbestand, of openbaar gemaakt, in enige vorm of op enige wijze, hetzij elektronisch, mechanisch, door fotokopieën, opnamen, of op enige manier, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de auteur.

All rights reserved. No part of this publication may be reproduced, stored in a retrieval system, or transmitted, in any form or by any means, electronic, mechanical, photocopying, recording, or otherwise, without the prior written permission of the author.

Eerste uitgave 2009
Tweede uitgave 2010
Derde uitgave 2011
Vierde uitgave 2012
Vijfde uitgave 2013
Zesde uitgave 2015
Zevende uitgave 2016
Achtste uitgave 2018
Negende uitgave 2023

Turennot, T. van
Maleachi, boodschapper van Jahweh / T. van Turennot;
Grijpskerk.
Tel. 06 – 102 303 51
SISO 227.4 UDC 228.07 NUGI 632
Trefw.: Maleachi (bijbelboek); verklaringen.

Omslag + illustraties: Gustave Doré - De Bijbel in beeld.
Wegens opheffing van de rechthebbende was overleg i.v.m. overname van illustraties niet mogelijk.

Verklaring van gebruikte afkortingen en tekens:

- b.v. Bijvoorbeeld
- vgl. Vergelijk.
- (v. ...)
- Bij een verwijzing naar een tekst binnen hetzelfde hoofdstuk wordt een vers aangeduid met de letter v. Als bijvoorbeeld in het 2^e hoofdstuk van Ezechiël wordt verwezen naar vers 8, dan staat er niet (Ezech.2:8), maar (v.8).
- (...)
- In de vertaalde tekst worden tussen deze haakjes verduidelijkingen toegevoegd. Het staat echter niet in de oorspronkelijke tekst; b.v. Ezechiël 9:6^a; Oude (mannen), jonge (mannen), en meisjes, kleine kinderen en vrouwen moeten jullie doden en verdelgen; vgl. Oude, jonge, en meisjes, kleine kinderen en vrouwen moeten jullie doden en verdelgen. Ezechiël 12:6^b; Ik heb jou (als) een wonderteken gegeven voor het huis van Israël; vgl. Ik heb jou een wonderteken gegeven voor het huis van Israël.
 - In de uitleg en vertaling geeft de tekst tussen de 2 haakjes een extra leesmogelijkheid weer; b.v. Ze (her)bouwden de nieuwe tempel in Jeruzalem.
 - In een voetnoot is de tekst tussen de haakjes een sub-voetnoot; b.v. (Zie Turenout T. van, Daniël, God is rechter, Grijskerk, 2019.)
- (= ...)
- Hoe de letterlijke (vertaalde) betekenis van de oorspronkelijke tekst in het Nederlands het beste kan worden opgevat of begrepen; b.v. Ezechiël 23:42; Zij gaven (= deden) armbanden over hun handen.
- (of ...)
- Geeft een extra betekenis in het Nederlands van de oorspronkelijke taal. Woorden uit de oorspronkelijke taal kunnen in het Nederlands meer betekenissen hebben; Ezechiël 9:6; Vanaf mijn heiligdom moeten (of zullen) jullie beginnen; vgl. Vanaf mijn heiligdom zullen (of moeten) jullie beginnen. Jesaja 14:7^a; De hele aarde (of het hele land) heeft rust, (en) is stil; vgl. Het hele land (of de hele aarde) heeft rust, is stil.
- (.../...)
- Bij getallen of jaartallen betekent het teken / hetzelfde als het woord *of*. Bijvoorbeeld (588/587) betekent: Het gebeurde in het jaar 588 of 587.
- (.../... – ...)
- Het 2^e jaartal na de / geeft een andere functie aan; b.v. De Perzische koning Kores II (559/538 – 529) was al in 559 voor Christus koning geworden, maar in 538 werd hij ook de koning van de Israëlieten. Na zijn dood in 529 werd hij opgevolgd door zijn zoon.
- [...]
- Het gedeelte dat tussen deze spekhaken staat, is de oorspronkelijke tekst. Dit gedeelte kan echter voor de betekenis van het geheel tijdens het lezen beter worden weggelaten. Door het handhaven van die oorspronkelijke tekst wordt de inhoud ofwel de boodschap in het Nederlands eerder onduidelijker; b.v. Jeremia 28:11^b; De profeet Jeremia ging [zijn] weg. Psalm 3:3; Vele(mense)n zeggen van mij[n ziel]: “Er is voor hem geen redding door (= bij) God.”
- [(...)]
- In meer of mindere mate is zeker, dat het bijbelgedeelte tussen deze haken niet bij de oorspronkelijke tekst hoort, hoewel het vaak wel als zodanig wordt gepresenteerd; b.v. Openbaring 20:5; [(De overige doden werden niet weer levend, totdat de 1000 jaren voltooid zouden zijn.)] Dit (is) de 1^e opstanding.
- ***
- Exactere tekst met uitleg volgt hieronder.

INHOUDSOPGAVE.

1. INLEIDING.

2. RONDOM HET BOEK MALEACHI.

- 2.1. De voorgeschiedenis.**
- 2.2. De schrijver van het boek Maleachi.**
- 2.3. De betrouwbaarheid van het boek.**
- 2.4. Verklaringsmethode.**
- 2.5. De vorm en structuur van het boek.**

3. HET BIJBELBOEK MALEACHI.

- 3.1. Opschrift.** (hoofdstuk 1:1)
- 3.2. De liefde van God voor Israël.** (hoofdstuk 1:2-5)
- 3.3. Vermaningen voor de priesters.** (hoofdstuk 1:6-2:9)
- 3.4. Veroordeling van gemengde huwelijken en echtscheidingen.** (hoofdstuk 2:10-16)
- 3.5 De komst van de Knecht van het verbond.** (hoofdstuk 2:17-3:5)
- 3.6 Oproep tot bekering.** (hoofdstuk 3:6-12)
- 3.7 De dag van het eindoordeel van God.** (hoofdstuk 3:13-4:4)
- 3.8 De komst van Elia.** (hoofdstuk 4:5,6)

4. GODS GEOPENBAARDE PLAN MET ZIJN VOLK.

- 4.1. Terugblik en toekomstperspectief.**
- 4.2. Tijdbalk.**

5. HET DOEL VAN HET BIJBELBOEK MALEACHI.

LITERATUUR.

INDEX.

Aanwijzingen voor het lezen.

Het is niet noodzakelijk, dat dit boek vanaf het begin tot en met het einde wordt doorgenomen. De hoofdstukken zijn min of meer zelfstandige eenheden. Ze kunnen afzonderlijk worden gelezen. In eerste instantie zou men met hoofdstuk 3 kunnen beginnen, eventueel gevolgd door hoofdstuk 2.

Als men van een bepaald gedeelte iets meer wil weten, kan men de aangegeven bijbelteksten daarvoor gebruiken. Niet alle genoemde bijbelteksten zijn in dit boek helemaal uitgewerkt. Deze bijbelteksten zijn dus niet alleen een bevestiging van een bepaalde passage, maar bevatten ook nieuwe invalshoeken. Men krijgt daardoor meer zicht op bepaalde gedeelten uit het bijbelboek Maleachi of andere teksten uit de Bijbel.

1. INLEIDING

Veel mensen vinden profetische boeken of bijbelgedeelten erg moeilijk. Vaak worden ze omzeild, omdat men er toch niet mee uit de voeten kan. Je kunt er schijnbaar alle kanten mee op. Er zijn zo veel meningen over. De toekomst weet, en kent God alleen.

Toch is dit niet de bedoeling van de profetieën in de Bijbel. De toekomst is wel aan God, maar soms wil Hij aan de gelovigen al iets van de toekomst laten zien. Hij wil hen zo bemoedigen om in moeilijke tijden het geloof te versterken. Zo werd ook in het Oude Testament steeds weer de komst van Jezus Christus voorspeld. Via Maleachi en andere profeten wilde God iets van de toekomst aan de gelovigen van toen bekend maken. Dat kan voor ons nog van grote betekenis zijn.

De schrijver van dit boek moest bekend maken, wat er in de toekomst ging gebeuren. Dat begon rond de tijd van Nehemia's tweede komst in Jeruzalem (432). Het bijbelboek begint met het Perzische rijk tijdens de regering van koning Artaxerxes I (465 – 424), en eindigt bij de komst van de profeet Elia vlak voordat Jezus Christus terugkomt. Deze periode is voor een groot deel al achter de rug. Wij leven vandaag ruim 2400 jaren later dan de profeet Maleachi. Het is belangrijk om Gods hand te kunnen zien in al de dingen die gebeurd zijn. Zo kunnen we vanuit dat perspectief zien, wat er gebeurt, en wat er nog zal gebeuren.

God heeft de profetieën gegeven, zodat de gelovigen van toen en van nu daar wat aan hebben. We kunnen in moeilijke tijden bemoedigd zijn. De overwinning is aan ons. Kijk maar, het gaat zoals de Here het ons heeft voorspeld. We moeten ons ook kunnen voorbereiden op de dingen die gaan komen. Daarom kunnen en mogen profetieën voor de gelovigen niet verborgen blijven. Als we God liefhebben, dan willen we Hem zoveel mogelijk kennen. Dan willen we ook zijn plannen kennen, die Hij aan ons bekend wil maken. Dat is ook belangrijk voor ons gebed.

2. RONDOM HET BOEK MALEACHI.

1. De voorgeschiedenis.

We staan al niet meer aan het begin van de heilshistorie, als de profeet Maleachi zijn openbaringen krijgt. Niet alles kunnen we doornemen. We beperken ons tot dat wat nodig is om dit bijbelboek te kunnen begrijpen.

Eerst schiep God in volmaakte toestand de hemel en de aarde. Na de zondeval in het paradijs werd alles onvolmaakt. Verlossing werd nodig. Ruim 2000 jaren later volgde om de slechtheid van verreweg de meeste mensen de zondvloed. Alleen het gezin van Noach bleef gespaard. De komst van de Messias Jezus die de wereld van de zonde zou gaan verlossen, bleef mogelijk. Daarmee was een poging van de satan en verleider om dat te verhinderen mislukt.

Na ruim 400 jaren startte men met de bouw van een toren in Babel. Door een toren te willen bouwen, die reikte tot de troon van God in de hemel, rivaliseerden de meeste mensen met de Here. Ze wilden bij elkaar blijven, en zo machtiger worden, dan de Here God zelf. In die periode kregen de gelovigen het moeilijk. Binnen deze revolutionaire omgeving hitste de satan de mensen tegen de dienaren van de hemelse Vader op, met het doel de Kerk uit te roeien. Op die manier probeerde de satan ook deze keer de komst van de Verlosser Jezus te verhinderen. Door de spraak van de mensen te verwarren, voorkwam God het duivelse plan. Er ontstonden namelijk verschillende talen. De mensen verstonden elkaar meestal niet meer. Daarom gingen ze uit elkaar. Groepen die elkaar wel verstonden, trokken samen de wijde wereld in.

In die groepen begon men geleidelijk naast de Here ook afgoden te dienen. Daarom riep God uit (het nageslacht van) één zo'n groepsverband Abram op om zich af te scheiden van zijn familie, en voortaan Hem alleen te dienen. Gehoorzaam trok Abram naar het land Kanaän.

Zijn kleinzoon Jakob, die later ook Israël genoemd werd (Gen.32:28), vertrok vanwege hongersnood uit Kanaän, en hij ging naar het korenrijke Egypte. Daar mocht hij met zijn gezin van 12 zonen in het gebied Gosen wonen. Zijn nakomelingen groeiden heel snel in aantal.

Deze groei ging zo snel, dat de farao van Egypte bang werd. Hij liet de Israëlieten onderdrukken. Omdat God had beloofd, dat de Verlosser uit dit volk geboren zou worden, dreigde zo opnieuw de komst van de Messias Jezus niet door te gaan. Het volk werd echter door de Here gered. Onder leiding van Mozes en zijn opvolger Jozua werden de Israëlieten weer naar het beloofde land Kanaän gebracht.

Daarna volgde een tijd waarin het volk iedere keer de Here vergat, en zelfs afgoden ging dienen. Zo kwam steeds de komst van Jezus in gevaar. Toch wist God dit gevaar af te wenden. Iedere keer stuurde Hij richters, die (grote delen van) het volk Israël weer terugriepen tot een leven zoals de liefdevolle hemelse Vader dat graag ziet.

De Richterentijd eindigde met de aanstelling van Saul als koning. Toen begon de Koningentijd. Drie koningen regeerden over het hele volk: Saul (1033 – 1012), David (1012 – 972) en Salomo (972 – 932). In de regeringstijd van koning Salomo werd de tempel als woonplaats voor God in Jeruzalem gebouwd.

Na de dood van koning Salomo raakte het rijk Israël verdeeld. Vanaf 932 voor Christus bestond er een noordelijk deel (van 10 stammen), en een zuidelijk deel (van 2 stammen) van wat vroeger één geheel was. Het noordelijke deel was zo slecht, dat God het al na ruim 200 jaren

in ballingschap liet voeren. De bevolking werd naar Assyrië verdreven (2Kon.17:1-6), en maar weinig mensen van het noordelijke deel zijn teruggekeerd.

De 2 stammen van het rijk in het zuiden brachten het er weinig beter af. In 597 veroverde koning Nebukadnezar II (604 – 562) (= Nebo, bescherm mijn grens) Jeruzalem.¹ Hij maakte Zedekia (597 – 586) vazalkoning (2Kon.24:8-17).

Toen vazalkoning Zedekia na een aantal jaren in opstand kwam, werd Jeruzalem na een langdurig beleg in 586 ingenomen. Er werden toen 832 Joden uit de hoofdstad van Israël naar Babel gedeporteerd (2Kon.25:1-17, 2Kron.36:11-21, Jer.52:29). Over de rest stelde koning Nebukadnezar II Gedalja (586) als landvoogd aan.

Een paar maanden later werd Gedalja door Ismaël vermoord. Een groot deel van het Joodse volk vluchtte naar aanleiding van die moord naar Egypte (2Kon.25:25,26, Jer.41:2,3,16-18).

Aan de stam Juda was echter beloofd, dat deze de Here Jezus zou voortbrengen. Nadat het Babylonische rijk door koning Kores II (559/538 – 529) in 538 voor Christus onder de voet gelopen werd, gaf deze koning aan de Joden (2 stammen) en aan de Israëlieten (10 stammen) toestemming om naar het land Kanaän terug te keren. Ze moesten wel aan het rijk van de Perzen onderdanig blijven.

De leiding van de eerste groep Joden die terugkeerde naar Kanaän, lag in handen van Zerubbabel en Jozua. Zerubbabel was door de Perzische koning Kores II als landvoogd over de Joden aangesteld (Ezra 1:8, 5:14, Hag.1:1). Hij stamde af van Natan, een zoon van koning David (1012 – 972) en Batseba (Luk.3:23-32).² Jozua was evenals zijn grootvader Seraja hogepriester (2Kon.25:18, 1Kron.6:14,15, Hag.1:1).

Na de terugkeer bouwden de Joden onmiddellijk het brandofferaltaar weer op om de dagelijkse offers te brengen (Ezra 3:1-6). In het voorjaar van 536 begonnen ze met de herbouw van de tempel (Ezra 3:8-11). Kort daarna kwam door tegenwerking van de Samaritanen (= een buurvolk) de bouw van de tempel echter stil te liggen (Ezra 4:1-5,24).

In die tijd werd koning Kores II opgevolgd door zijn zoon Cambyses II (529 – 522). Toen Cambyses II stierf was er geen opvolger. Na enige verwarring lukte het Darius I (521 – 485) om als de nieuwe koning de macht te grijpen.

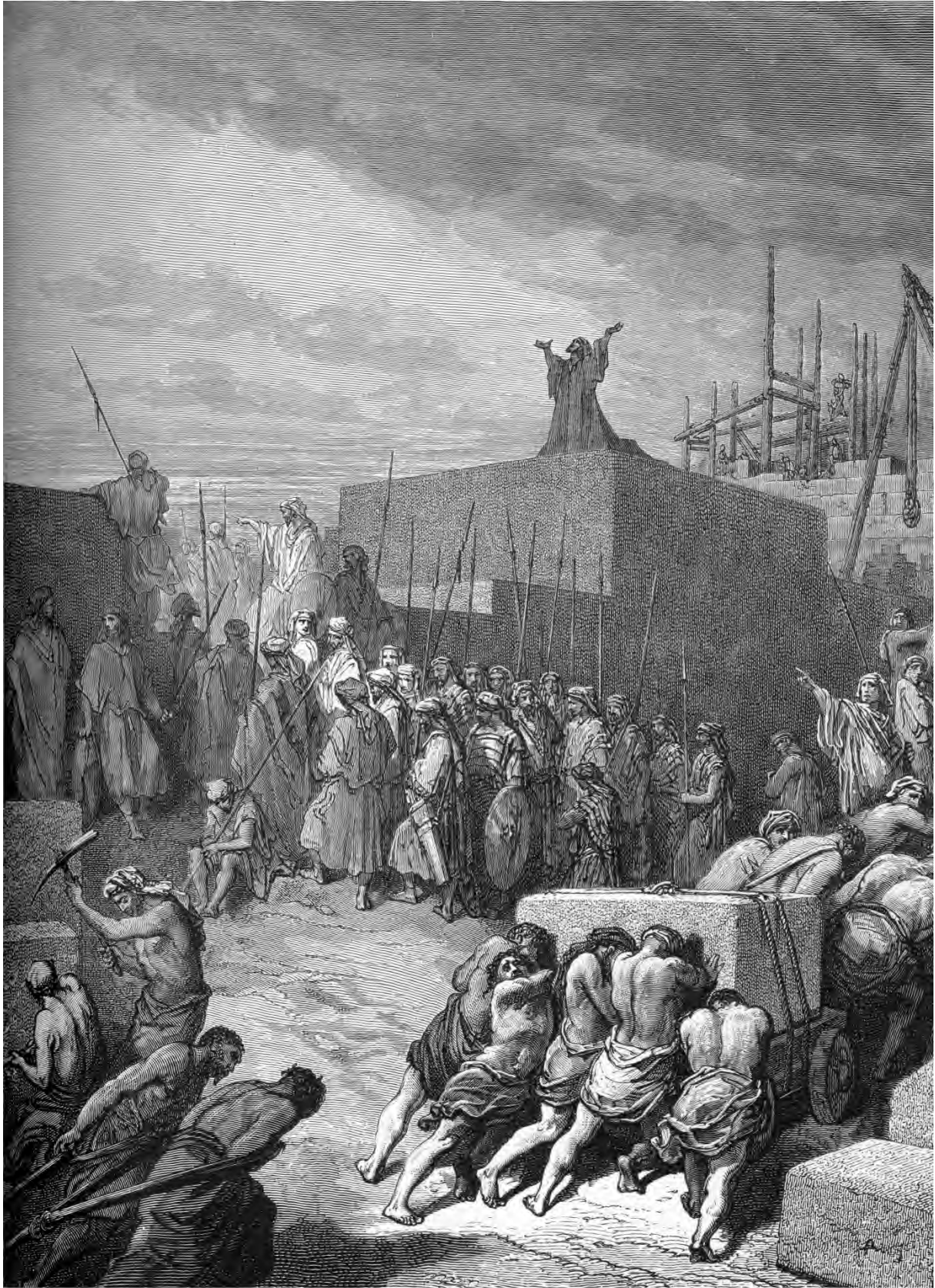
¹ Nebo was de naam van de 2^e god van de Babyloniërs (Jes.46:1). Het was de god van de wijsheid.

² Zerubbabel stamde niet af van koning Jojachin. De Here had het koningschap van Jojachin en zijn nageslacht afgenomen (Jer.22:24-30). Het recht op het koningschap werd overgedragen aan Zerubbabel die een nakomeling was van Natan, een jongere broer van koning Salomo (1Kron.3:5, Jes.11:1,2, Hag.2:24, Zach.12:12).

Deze Zerubbabel kan dus niet de Zerubbabel zijn, die in het evangelie van Matteüs wordt genoemd (1Kron.3:17 en Mat.1:7-12). Die Zerubbabel was een nakomeling van Jojachin, en dat nageslacht had de Here uitgesloten van de troon van David (Jer.22:30). Het evangelie van Matteüs was in eerste instantie aan de Joden gericht. Het geeft bij het geslachtsregister van de Here Jezus de mannelijke lijn weer, die eindigt bij Jozef. We weten echter, dat Jozef niet de echte vader van Jezus was.

In Lukas (3:23-31) lezen we over een andere Zerubbabel. Aangezien de arts Lukas zijn evangelie in de eerste plaats aan de van oorsprong heidense Theofilus (= vriend van God) schreef, trok hij zich weinig aan van de Joodse cultuur. De mannelijke lijn van de (koninklijke) stamvaders was voor hem veel minder interessant. Bij de Romeinse cultuur, die in dit opzicht veel meer op de onze lijkt, was de gewone realiteit veel belangrijker. Daarom is het voor de hand liggend, dat Lukas in zijn geslachtslijst de voorouders van Maria de moeder van de Here Jezus weergeeft. Dit verklaart, waarom Lukas met een geslachtslijst kwam, die sterk afwijkt van die uit Matteüs (1).

Men meende, dat Jezus een zoon van Jozef was, maar in werkelijkheid was Hij een (klein)zoon van (H)Eli, de vader van Maria. Jezus is dus een nakomeling van Natan, een jongere broer van Salomo, en een zoon van David en Batseba (1Kron.3:5 en Luk.3:31). Die lezing is in de nieuwere bijbelvertalingen ten onrechte niet mogelijk. In de (herziene) Statenvertaling echter wel. (Tip! Gebruik voor bijbelstudie ook de (herziene) Statenvertaling.) “*En Hij, Jezus, begon omtrent 30 jaren (oud) te wezen, zijnde, alzo men meende, (de) zoon van Jozef, den (zoon) van Heli, ...* (Luk.3:23).” (Zie Turennot T. van, Het Evangelie via de apostel Matteüs, Grijskerk, 2023.)

De herbouw van de tempel.

De herbouw van de tempel lag stil tot het 2^e jaar van de regering van de Perzische koning Darius I (520) (Ezra 4:25, Hag.1:1,14, 2:1). In dat jaar riepen de profeten Haggai en Zacharia de leiders en het Joodse volk op om met het werk aan de tempel verder te gaan. De landvoogd Zerubbabel en het volk luisterden naar de oproep van de 2 profeten, en begonnen met de herbouw van de tempel (Ezra 5:1,2). In het 6^e regeringsjaar van koning Darius I (521 – 485) was de nieuwe tempel klaar (515) (Ezra 6:14,15).

In 458 kwam de priester en schriftgeleerde Ezra naar Jeruzalem om de Joden onderwijs te geven uit de wetten van Mozes. Bij zijn aankomst bleek, dat veel Joden met heidense vrouwen waren getrouwd. Ezra nam meteen maatregelen tegen de gemengde huwelijken (Ezra 9 en 10).

De priester probeerde ook de muren van de hoofdstad te herbouwen, maar hij slaagde daar niet in (Ezra 4:6-23). Pas toen Nehemia in 445 voor Christus naar Jeruzalem kwam, kon met succes aan het herstel van de muren worden begonnen. Na 52 dagen waren de muren van de hoofdstad klaar (Neh.6:15). In 433 moest Nehemia terugkeren naar Susa (Neh.13:6).

Tijdens de afwezigheid van de landvoogd Nehemia liep de boel behoorlijk uit de hand. De tempeldienst werd verwaarloosd, op de sabbatten werd er gewerkt, en het aantal echtscheidingen en gemengde huwelijken nam snel toe. Na de tweede komst van Nehemia in 432 voor Christus werden door de landvoogd direct drastische maatregelen genomen om de zonde van het volk tegen te gaan (Neh.13:9-31).

2. De schrijver van het boek Maleachi.

In het begin van het bijbelboek wordt de profeet Maleachi als schrijver genoemd. De letter i aan het einde van deze naam is waarschijnlijk een afkorting van Jahweh.³ De naam Maleachi betekent Boodschapper van Jahweh.⁴

In de rest van de Bijbel komt zijn naam niet voor, en over zijn familie of voorgeslacht verneemen we niets. Hij wordt alleen maar als profeet genoemd. Wat we van hem weten, is uitsluitend af te leiden uit het bijbelboek zelf.

Maleachi profeteerde na de ballingschap. Er wordt namelijk niet over een koning, maar over een landvoogd gesproken (Mal.1:8, vgl. Ezra 5:14, Hag.1:1). De profeet trad later op dan Haggai en Zacharia, want in zijn tijd was de tempel herbouwd (Mal.3:10). Hij vermaande juist

³ Vergelijk hiervoor bijvoorbeeld de naam Abi in het 2^e bijbelboek Koningen (18:2) met Abia in het 2^e boek van de Kronieken (29:1). Zo ook Eli (1Sam.1:3, Luk.3:23) en Elia (1Kon.17:1, 1Kron.8:27, Ezra 10:21,26).

Sommige verklaarders vertalen de naam *Maleachi* als *Boodschapper van Mij* of *Mijn boodschapper*. Dit is ook mogelijk, maar voor de betekenis van dit bijbelboek maakt dat niet veel uit, want via de profeet Maleachi spreekt God. Maleachi is een boodschapper van Jahweh!

Jahweh betekent *Ik zal zijn, die Ik ben*, of *Ik ben, die Ik ben*. Hij is de trouwe Verbondsgod. Met deze naam maakte God Zich aan Mozes bekend (Ex.3:14). De Statenvertalers vertaalden deze naam van God met *de HEERE*. Die naam wordt niet zomaar gebruikt. Als die naam van God wordt gebruikt, dan heeft dat een bepaalde betekenis. Het wil zeggen: "Geloof het nu maar, want Ik, de Verbondsgod, Ik ben, die Ik ben, heeft het gezegd."

⁴ Sommigen zijn van mening, dat Maleachi geen eigenaam is. Als argumenten voert men hierbij aan, dat de naam in het Oude Testament verder niet voorkomt, en dat dezelfde Hebreeuwse vorm van die naam in Maleachi 3:1 *Boodschapper van Mij* (= *van Jahweh*) betekent. Sommige rabbijnen en kerkvaders dachten, dat een hemelse bode of boodschapper (= een engel) de boodschap heeft gebracht. Weer anderen menen, dat Ezra of Nehemia de schrijver van dit bijbelboek is, en als schuilnaam Maleachi heeft gebruikt.

Dat de naam Maleachi in het Oude Testament verder niet voorkomt, is geen steekhoudend argument, omdat dit ook voor andere namen geldt. Naast Ezau en Rachab zijn er heel veel voorbeelden te noemen. In Maleachi 3:1 maakte de profeet gewoon een woordspeling met zijn eigen naam. Het kan zijn, dat de profeet deze naam in verband met zijn werk, pas later heeft gekregen. Ezra en Nehemia komen daarvoor niet in aanmerking. Ezra was vooral een wetgeleerde en leraar, maar geen profeet. Nehemia was een landvoogd. Hij was evenmin een profeet.

de priesters om hun onzorgvuldige dienst in de tempel, waarbij ze veel te weinig respect voor God toonden.

De profeet bestrafte de Joden, omdat zij nalatig waren in het geven van de tienden (Mal.3:8). Dat betekent dus, dat het volk de priesters en de Levieten (weer) moest onderhouden. In de eerste tijd van de wetgeleerde Ezra was dat niet nodig, want toen werden de priesters en Levieten betaald uit de koninklijke schatkist (Ezra 7:15-17,20-24). Die betalingen uit de koninklijke schatkist waren blijkbaar tijdelijk, want in de tijd van landvoogd Nehemia moest het volk de Levieten en de priesters zelf weer onderhouden door het betalen van de tienden en andere heffingen (Neh.10:35-39, 12:44-47). De profeet Maleachi trad dus op na de eerste komst van Nehemia.

Maleachi profeteerde vooral tegen nalatige priesters, gemengde huwelijken, echtscheidingen en het niet betalen van de tienden om de Levieten en priesters te onderhouden. De wetgeleerde Ezra had de heidense vrouwen die met Joden waren getrouwd, met hun kinderen weg laten sturen (Ezra 9 en 10). De landvoogd Nehemia ondernam krachtige maatregelen om ervoor te zorgen, dat de Joden zich aan de wetten van Mozes hielden (Neh.5:1-13, 8-10, 12:44-31:31). In die tijd hadden ze niet de kans om op grote schaal zich schuldig te maken aan de zonden waartegen Maleachi profeteerde.

In 433 voor Christus moest de landvoogd Nehemia terugkeren naar Susan (Neh.13:6). Toen hij een jaar later terugkwam in het heilige land, bleek, dat een groot deel van het Joodse volk de Here helemaal niet trouw wilde dienen. Er waren weer veel gemengde huwelijken, de tempeldienst werd verwaarloosd en verontreinigd, en de tienden werden niet meer (volledig) betaald (Neh.13). Het ligt dan ook voor de hand, dat in die tijd Maleachi profeteerde tegen deze grove zonden van het volk. Rond 432 voor Christus begon hij dus met zijn werk als profeet van God.

3. De betrouwbaarheid van het boek.

De betrouwbaarheid van het grootste deel van dit bijbelboek is vrijwel nooit serieus ter discussie gesteld. Alleen van de laatste 3 verzen (Mal.4:4-6) denken veel mensen, dat ze door een ander zijn toegevoegd. In het 4^e vers echter riep de profeet juist op om de wetten van Mozes na te leven. Dat komt helemaal overeen met de strekking van dit bijbelboek.

Dat Mozes in combinatie met de profeet Elia wordt genoemd, is niet zo vreemd. Samen verschenen Mozes en Elia bij Jezus op de berg (Mat.17:3, Mark.9:4, Luk.9:30). In het bijbelboek Openbaring wordt het profetische werk van de 2 getuigen vergeleken met dat van Mozes en Elia (Op.11:5,6).

Van het bijbelboek Maleachi bestaan meerdere versies: De versie van de Septuagint (LXX) in het Grieks en die van de Masoretische overlevering in het Hebreeuws. De Hebreeuwse versie is overgeleverd door de Joden, en vormt inhoudelijk de bron van de Nederlandse bijbelvertalingen, zoals die door veel Christenen worden gebruikt.

De versie van de Septuagint (LXX) is een zeer oude vertaling van het Hebreeuws naar het Grieks. De Septuagint is geschreven, omdat heel veel Joden in Egypte het Hebreeuws niet meer konden verstaan. Hoogstwaarschijnlijk is die vertaling tot stand gekomen tijdens de regering van de Egyptische koning Ptolemeüs II Filadelfus (285 – 246 v.Chr.).⁵ De kwaliteit

⁵ Flavius J., Joodse Oudheden, deel 12, hoofdstuk 2.

De vertaling van de Septuagint is gebaseerd op oudere Hebreeuwse bronnen dan die wij bezitten, maar de kwaliteit van de vertaling is erg wisselend. Ook bevat de Septuagint de apocriefe boeken, die de Protestantse kerken

van de Septuagint is erg wisselend. Vooral de eerste vijf boeken van Mozes zijn goed vertaald. De tekst van sommige profeten is duidelijk minder. Het bijbelboek Maleachi is in de Septuagint inhoudelijk minder goed overgeleverd, dan de Hebreeuwse tekst.

De 3 laatste verzen van het bijbelboek Maleachi staan ook in de Septuagint. Hoewel de volgorde van deze verzen in de Griekse tekst anders is, liet de vertaler ze niet weg.

Van het bijbelboek Maleachi kennen we naast de Hebreeuwse tekst die voor onze vertalingen is gebruikt (= Masoretische tekst), en de Griekse Septuagint ook nog de overlevering via de Dode Zeerollen.⁶ Al deze rollen zijn vanaf ±250 voor Christus tot kort voor 68 na Christus ontstaan. Ze zijn zwaar beschadigd teruggevonden. Het 1e hoofdstuk van Maleachi ontbreekt, en ook de rest van het bijbelboek is niet compleet.

Bij Qumran zijn 2 Dode Zeerollen gevonden die fragmenten of delen van het bijbelboek Maleachi bevatten.⁷ Op één rol staan slecht enkele gedeelten uit 2 verzen van dit bijbelboek. Over het algemeen zijn de 2 rollen inhoudelijk minder goed overgeleverd dan de Masoretische tekst van onze bijbelvertalingen.

Bij Qumran zijn ook rollen gevonden die het bestaan van het bijbelboek Maleachi ruimschoots voor de tijd dat de Dode Zeerollen werden geschreven, bevestigen. Een gedeelte van Maleachi 1:10 wordt aangeduid in het Document van Damascus (CD 6:5). Ook enkele verzen uit het bijbelboek Maleachi (3:16,18) worden in deze rol geciteerd (CD 20:19-22). In een andere rol (4Q265 4:1,2) wordt eveneens een vers uit Maleachi (2:10) overgenomen.⁸

Het vroege bestaan van het bijbelboek Maleachi wordt ook bevestigd door Jezus Sirach. In zijn lofzang op de vaders noemt hij bijna alle grote figuren van Israël (Sir.44-49). Ook de 12 profeten worden daarbij genoemd (Sir.49:10). Maleachi is één van die 12.

Ook de Here Jezus gaf duidelijk aan, dat Hij de Joodse versie van het hele Oude Testament als betrouwbaar erkent (Luk.11:49-51). Hij duidde de schriftgeleerden aan als de moordenaars van de profeten: al vanaf Abel tot en met Zacharia. Daarbij noemde Hij de eerste profeet uit het eerste bijbelboek: Abel (Gen.4:8), en de laatste vermoorde profeet uit het laatste bijbelboek bij de Joden: Zacharia (2Kron.24:20-22).⁹ Jezus gaat uit van de volgorde zoals die bij Joden gebruikt wordt. Daarmee erkent Hij dus ook het hele bijbelboek Maleachi.

Kortom, het bijbelboek Maleachi is ons betrouwbaar overgeleverd.

4. Verklaringsmethode.

Het bijbelboek Maleachi wordt soms op een allegorische of symbolische wijze uitgelegd. Dit gebeurt, omdat het een profetisch boek is. Het gaat over de toekomst. Profetie zou abstract en vaag zijn. Het zijn geen concrete zaken of gebeurtenissen. Geschiedschrijving en profetie zou je van elkaar moeten scheiden.

niet erkennen. Voor de verwijzingen in het Nieuwe Testament naar het Oude Testament is grotendeels gebruik gemaakt van de Septuagint, omdat die bij veel Joden het meest bekend was. Daarom is het opvallend, dat de Here Jezus uitging van de Joodse volgorde van de Hebreeuwse bijbelboeken (Luk.11:49-51).

⁶ De Dode Zeerollen zijn Hebreeuwse boekrollen die na de Tweede Wereldoorlog in de woestijn van Juda zijn gevonden. De teksten op deze rollen zijn ongeveer 1200 jaren ouder dan de Masoretische tekst waarop de meeste van onze bijbelvertalingen zijn gebaseerd. Helaas zijn de rollen erg beschadigd. Daardoor is de Bijbel van de Dode Zeerollen incompleet.

⁷ 4QXII^a en 4QXII^c.

⁸ Zie hiervoor Abegg M. Jr., *The Dead Sea scrolls Bible*, San Francisco, 1999, pag. 476.

⁹ De Joden delen het Oude Testament anders in dan Christenen. De bijbelboeken hebben een andere volgorde. Eerst komt het gedeelte van *de wet*, daarna *de profeten*, en als laatste *de geschriften*. Het bijbelboek 2Kronieken is bij hen het laatste bijbelboek. De laatste profeet die daarin vermoord wordt, is Zacharia.

Deze scheiding is echter on-bijbels. Ten eerste vertellen profeten niet alleen iets over de toekomst. Ze geven vooral rechtstreeks de boodschap door, die ze van God krijgen (2Pet.1:21). Ze krijgen deze boodschappen om de kinderen van de Here heel concreet op te bouwen, te vermanen en te bemoedigen.

Mensen kunnen op verschillende manieren een profetie van God krijgen:

- door een (innerlijke) stem (Gen.15:1,4,5,7,9,13, 22:11-18, Ex.3, 1Sam.3),
- door dromen tijdens de slaap (Gen.15:12-21, 20:3,6,7, 26:24, 37:5-7,9, 31:3,11-13, 40, 41:1-36, Num.12:6, 1Kon.3:5-15, Dan.7),
- door visioenen tijdens het volle bewustzijn (Jes.6, Ezech.1:1-3:15, Dan.8),
- door een rechtstreekse verschijning (Gen.17:1-22, 18, Ex.33:11, Deut.34:10, Richt.2:1-5, 6:11-22, 13:3-23, Dan.9:20,21).

Ten tweede is profetie niet vaag. We zullen verderop ook zien, hoe concreet bijvoorbeeld voorspellingen van de profeet Maleachi in vervulling zijn gegaan. Ook komen er in de Bijbel heel wat profeten voor, die geschiedschrijvers waren. Mozes was een profeet (Deut.34:10-12), en toch heeft hij in opdracht van God concrete geschiedenis van zijn volk op schrift gesteld (Ex.17:14, 24:4, enz.). Van de profeet Samuel, Natan, de Sioniet Ahia, koning Salomo (972 – 932), de ziener Jedo, de profeet Jesaja en vele anderen kan hetzelfde gezegd worden (1Kron.29:29, 2Kron.9:29, 12:15, 13:22, 26:22, 32:32, 33:19, Hand.3:24). Hieruit blijkt wel, dat er duidelijk verband bestaat tussen profetie en geschiedschrijving. Bij deze profeten werd de ordening van hun geschiedschrijving bepaald door de thema's van de profetie. Het was profetische geschiedschrijving.¹⁰ Zo zet bijvoorbeeld de Openbaring als een profetisch boek de toekomstige tijd in het juiste kader.

Evenals bij het spreken van alle dag, zouden we in eerste instantie alles concreet en letterlijk opvatten. Als men bijvoorbeeld tegen zijn buurman zegt, dat zijn autolichten nog aan staan, dan gaat die buurman niet direct denken, dat het symbolisch bedoeld is. Als iemand zegt, dat opa 100 jaar oud is, dan zoeken we daar niets symbolisch achter.

Dit gebeurt wel met spreekwoorden en gezegden. Men kan bijvoorbeeld *het paard achter de wagen spannen*, en *eieren voor z'n geld kiezen*. In het eerste geval is het voor iedereen duidelijk, dat de zaak onhandig wordt aangepakt. Niemand gelooft, dat er een paard achter de wagen wordt gespannen. Als iemand eieren voor zijn geld kiest, dan denkt men niet aan eieren kopen.

Men neemt dus in eerste instantie de dingen letterlijk, en denkt pas in symbolen, als daar een aanleiding voor is. Eén voorbeeld hebben we al genoemd: Als een taal een bepaalde manier van zeggen altijd symbolisch uitlegt, zoals bij spreekwoorden het geval is.

Verder kan men iets symbolisch nemen, als het blijkt uit het verband waarin het staat, of als de schrijver zelf zegt, dat men het symbolisch moet nemen. Het kan moeilijk zijn, als een boek daarbij verwacht, dat men over een bepaalde voorkennis beschikt. Een boek waarin veel wiskundige gegevens verwerkt zijn, zal niet voor iedereen direct duidelijk zijn.

Het boek Maleachi vormt op deze boeken geen uitzondering. Er wordt vooral kennis van oudere bijbelboeken van het Oude Testament verondersteld. Deze kennis is nodig om te weten, hoe men bepaalde dingen moet uitleggen. Bij het boek Maleachi moeten we dus rekening houden met alle punten die we net onder de loep genomen hebben.

Het is alleen heel lang geleden, dat het boek geschreven is. Er worden dus symbolen gebruikt die toen voor iedereen duidelijk waren, maar die voor ons geen betekenis meer hebben. Als we die tijd niet kennen, zijn veel van dat soort zaken op het eerste gezicht niet duidelijk.

¹⁰ Dronkert K., Gids voor het Oude Testament, Kampen, 1964, pag. 167 v.v.

Wanneer wij in een boek *eieren voor je geld kiezen* gebruiken, kan het best zijn, dat iemand daar 300 jaren later niets meer van begrijpt. Een Rus zal dit spreekwoord waarschijnlijk ook niet begrijpen. Daarom zullen wij dus studie moeten maken van de tijd waarin dit boek geschreven is.

Zo wordt er bijvoorbeeld in het bijbelboek Haggai gezegd, dat de Here de hemel en de aarde zou laten beven (Hag.2:7,23). Dit komt eveneens in andere gedeelten van de Bijbel voor (vgl. Richt.5:4,5, 2Sam.22:8, Ps.68:8,9, 76:9, Jes.13:13, Ezech.38:20, Joël 2:10, 3:16). Als God de hemel en de aarde laat beven, dan gaat er wat gebeuren. Hij zou dan bijvoorbeeld koninkrijken omverwerpen, tronen doen wankelen en de vijanden door onderlinge oorlogen zichzelf laten afslachten (Hag.2:23). Zoals personen van iets moois of iets verschrikkelijks sterk onder de indruk kunnen raken, en daardoor kunnen beven, zo zouden ook de hemel en de aarde beven. Zulke personificaties komen eveneens in het Nederlands voor.¹¹ Dit betekent niet dat er een hemelbeving of aardbeving zou komen, maar dat de natuur als het ware mee zou leven met de emoties en belevenissen van de mensen.

Elke tijd kent dus zijn eigen symbolen, en elke cultuur heeft haar eigen tekens. Daarnaast zijn er symbolen die minder aan tijd en plaats gebonden zijn. We zullen dus rekening moeten houden met bepaalde kenmerken van de taal en cultuur waarin het boek Maleachi is ontstaan. De schrijver van dit bijbelboek is afkomstig van de Joodse traditie. Een cultuur die samenhangt met het Hebreeuws.

De Joodse cultuur verschilt nogal van de Griekse en onze huidige cultuur. De Griekse cultuur is rijk aan mythen en sagen, waar slechts een kleine kern van waarheid in zit. Abstracte filosofie en wetenschap verschaften een moraal, niet de godsdienst. Het concrete stond op een lager plan. Het Hebreeuws beschrijft veel realistischer.¹² Tussen concrete wetenschap, geschiedschrijving en godsdienst bestond geen strikte scheiding.

Om dat na te gaan, kan men in het Oude Testament volop terecht. Het is aanschouwelijk en concreet. Het behandelt op zeer menselijke wijze de geschiedenis van het dagelijks leven. Onderricht in wijsheid, was concreet. Geen vage formules. We vinden hierin dus veel overeenkomst met het Nederlands.

Toch zijn er ook verschillen tussen onze gedachtewereld en die van de Joden uit de Oudheid. Bij de Joden ging men uit van de concrete waarneming. Wij gaan er veel meer van uit hoe het in werkelijkheid is. Als er bijvoorbeeld rookwolken opstijgen, waardoor men de zon niet meer kan zien, dan zei iemand uit de Joodse cultuur, dat de zon verduisterd werd. Wij zouden zeggen, dat we de zon niet meer kunnen zien. Volgens die Joodse cultuur zou de zon helemaal geen licht meer geven, terwijl dat absoluut niet het geval hoeft te zijn. Het is slechts een accentverschil, waarbij geen duidelijke scheidslijn te trekken is. We moeten er wel aan denken, want het kan aanleiding geven tot grote misverstanden.

De invloed van de cultuur uit het oude Midden-Oosten is het grootst. Invloeden van de Assyrische lijsten met realistische tijdrekeningen en van de eveneens concrete jaartabellen uit Egypte zijn onder andere in het bijbelboek Genesis terug te vinden. Het abstracte denken van de Griekse cultuur bestond in het oude Midden-Oosten niet. In Egypte rekende men alleen met 3 koeien, maar niet met 3 als abstract getal. De vaardigheden die men leerde, waren direct met een praktisch beroep uit de maatschappij van die tijd verbonden. Een op zichzelf staande

¹¹ Een personificatie is een vorm van beeldspraak waarbij dieren, planten of levenloze dingen menselijke eigenschappen krijgen toegeschreven, of op een menselijke manier reageren. Dit komen we ook in andere gedeelten van de Bijbel tegen (vgl. Richt.5:4,5, 2Sam.22:8, Ps.68:8,9, 76:9, Jes.14:31, Ezech.38:20, Joël 2:10, 3:16). Zulke uitdrukkingen komen eveneens in het Nederlands voor. Bijvoorbeeld: Hij werd door de dood opgehaald, of de boom wuifde met zijn takken.

¹² Dronkert K., Gids voor het Oude Testament, Kampen, 1964, pag. 181 v.v.

tak van wetenschap die boven de praktijk verheven zou zijn, kende men niet. De Griekse wijsgeer Plato scheidde de wetenschap als iets verhevens af van de gewone praktijk (= het handelen), die voor het mindere volk bestemd zou zijn. Dit denkpatroon is on-bijbels.

Kort samengevat gaan we dus de volgende lijn aanhouden. We nemen in eerste instantie alles letterlijk.

Slechts in bepaalde gevallen wijken we daarvan af:

1. Als het erbij staat, dat we iets geestelijk op moeten vatten.
2. Als taalmiddelen in een andere richting wijzen. Dit kan bij bepaalde uitdrukkingen, of verbindingswoorden.
3. Als de aangehaalde motieven uit de rest van de Bijbel daar aanleiding toe geven.¹³ Kennis van de Bijbel is daarvoor nodig.
4. Als het verband waarin het staat, aanleiding geeft om het symbolisch op te vatten.

We proberen dus in eerste instantie het boek te lezen, zoals het op de eerste lezers overkwam. Vanuit het referentiekader van de eerste lezer kunnen we dan de lijnen doortrekken naar vandaag.

5. De vorm en structuur van het boek.

De bijbelboeken Hosea tot en met Maleachi worden de kleine profeten genoemd. Deze bijbelboeken omspannen de periode vanaf de 8e tot en met de 5e eeuw voor Christus. Ze worden klein genoemd, omdat ieder bijbelboek van de 12 kleine profeten een relatief geringe omvang heeft, als men dat vergelijkt met grote profeten zoals Jesaja en Jeremia. Vanwege die geringe omvang schreven de Joden deze bijbelboeken op één rol. Ze noemden ze *de 12*, of *de 12 profeten*, en telden ze als één boek.¹⁴

De volgorde van deze 12 bijbelboeken in onze Bijbel is overgenomen uit het Hebreeuwse Oude Testament.¹⁵ Deze volgorde is niet bepaald door historische overwegingen. Alleen de laatste 3 profeten na de ballingschap staan in tijdsvolgorde. In de Joodse cultuur van die tijd gebruikte men vaker de thematische volgorde. Toch is er geen duidelijke thematische ordening aanwezig.

Bij de volgorde van deze 12 bijbelboeken spelen andere overwegingen een rol. Het lijkt erop, dat in eerste instantie de eerste 10 profetische boeken afwisselend zijn geordend, en dat daaraan later de laatste 2 bijbelboeken zijn toegevoegd.

¹³ Een motief is de kleinste eenheid in tijd en ruimte binnen een verhaal. Een goed voorbeeld van een motief is de profetie van Immanuël (Jes.7:10-16). De profeet Jesaja zei tegen de slechte koning Achaz (732 – 727), dat een jonge vrouw uit zijn omgeving op dat moment een zoon kreeg. Zij zou die zoon de naam Immanuël (= God is met ons) geven. Uit het vervolg (Jes.8:5-8) blijkt, dat het Achaz' eigen zoon Hizkia (727 – 697) was. Via deze vrome koningszoon zou God weer met zijn volk zijn. Voordat Hizkia goed en kwaad van elkaar kon onderscheiden, zou Achaz al bevrijd zijn van zijn belagers: koning Resin (754 – 732) van Aram en Pekach (734 – 732) van Israël. De bevolking van hun landen zou zijn weggevoerd. Dat kan niet rechtstreeks op de Here Jezus slaan, want voordat Jezus Christus geboren werd, waren Resin en Pekach al lang uit Achaz' rijk vertrokken, en was koning Achaz al eeuwen geleden gestorven.

In Matteüs 1:23 lezen we, dat deze geschiedenis nog eens zou gebeuren. Zoals God in de tijd van de duistere periode van de zeer slechte koning Achaz zich over zijn volk had ontfermd, zo zou Hij opnieuw zijn licht laten stralen in een donkere tijd. Een nog veel betere verlosser dan koning Hizkia zou worden geboren; een nieuwe Immanuël: Koning Jezus Christus, God is met ons.

Zie Turennot T. van, Het Evangelie via de apostel Matteüs, Grijskerk, 2023.

¹⁴ Zie bijvoorbeeld Sirach 49:10. Ook bij de Dode Zeerollen stonden de 12 kleine profeten op één rol. Abegg M. Jr., The Dead Sea scrolls Bible, San Francisco, 1999, pag. 417.

¹⁵ Die volgorde is al heel oud. In de Dode Zeerollen werd ook deze volgorde aangehouden.

Nr.	Profeet	Werkterrein	Wereldmacht	Thema
1	Hosea	Israël	Assyrië	De hoer Israël
2	Joël	Juda	Perzië	De sprinkhanenplaag
3	Amos	Israël	Assyrië	Tegen onrecht en liefdeloosheid
4	Obadja	Juda	Babel	Vonnis over Edom
5	Jona	Israël	Assyrië	Gods liefde voor heidenen met berouw
6	Micha	Juda	Assyrië	Tegen de zonde
7	Nahum	Juda	Assyrië	Vonnis over Ninevé
8	Habakuk	Juda	Babel	Vonnis over de Chaldeeën
9	Zefanja	Juda	Assyrië	De dag van berechting en beloning
10	Haggäi	Juda	Perzië	Opwekking tot herbouw van de tempel
11	Zacharia	Juda	Perzië	Reiniging van de zonde
12	Maleachi	Juda	Perzië	De dag van berechting en beloning

Hoogstwaarschijnlijk heeft men bij de eerste 5 bijbelboeken de Judese en Israëlitische profeten met elkaar willen afwisselen.¹⁶ De laatste 5 profeten (van de eerste 10) werkten allemaal in Juda. Bij eerste 10 boeken is bij de oneven nummers Assyrië de wereldmacht. Bij de even nummers begint het met de nieuwste wereldmacht Perzië, en loopt het terug tot het oudste wereldrijk Assyrië, waarna het weer oploopt tot het Perzische rijk. Na de ordening van deze 10 bijbelboeken zijn de laatste 2 eraan toegevoegd.

Hoe is de vorm of de indeling van het bijbelboek Maleachi? Is het thematisch? Behandelt het bepaalde onderwerpen, of is het chronologisch, zodat alle hoofdstukken als de jaartallen op een tijdbalk in de juiste volgorde zijn gezet?

In het bijbelboek Maleachi ontbreekt het aan concrete tijdsaanduidingen. Op grond van de tijd is er geen structuur in aan te brengen. Wel kent dit bijbelboek inhoudelijk een climax.

1. Inleiding (hoofdstuk 1:1-5).
2. Waarschuwingen van de profeet tegen de zonde van het volk (hoofdstuk 1:6-2:16).
3. De komst van de boodschapper Johannes de Doper en de Knecht van het verbond (hoofdstuk 2:17-3:5).
4. De komst van Jahweh en het eindoordeel. De komst van Elia zal als een waarschuwing aan die dag voorafgaan. (hoofdstuk 3:6-4:6).

¹⁶ De profeet Amos was van Judese afkomst, maar hij werkte in het Tienstammenrijk Israël.

3. HET BIJBELBOEK MALEACHI.

1. Opschrift.

Hoofdstuk 1:1

1 Een openbaring, een woord van Jahweh, tegen Israël door de dienst van Maleachi.

In het 1^e vers maakte Maleachi zich als profeet van God aan de Joden bekend. Zijn naam betekent *Boodschapper van Jahweh*.¹⁷

1 Een (draag)last (of Een opdracht) (= Een openbaring/profeteie/orakel), een woord (of een zaak) van Jahweh, tegen (of aan/naar/bij) Israël door (of met/in) de hand (= de dienst) van Maleachi.

Met *Jahweh* wordt God de Vader bedoeld (Zach.14:7, vgl. Mat.24:36, Mark.13:32, Ps.110:1). Geen mens kan Hem (volledig) zien, want dan zou hij of zij sterven (Ex.33:18-23). De heerlijkheid van Jahweh is daarvoor veel te groot.¹⁸

¹⁷ Meer over de naam en de persoon Maleachi staat in paragraaf 2.2.

¹⁸ De Statenvertalers vertaalden Gods naam *Jahweh* met *de HEERE*.

Geen mens kan Hem (volledig) zien, want dan zou hij of zij sterven (Ex.33:18-23). De heerlijkheid van Jahweh is daarvoor veel te groot.

De Here Jezus wordt echter nergens in de Bijbel met Jahweh aangeduid. Hij kan wél door mensen worden gezien. Voor zijn komst als een sterfelijk mens op deze wereld, vertoonde de Zoon van God zich aan sommige mensen als dé Knecht van de Here ofwel dé Knecht van Jahweh. Bij de beschrijvingen van zijn verschijningen in het Oude Testament blijkt dat uit het tekstverband (Gen.16:10-13, 22:11,12, 31:11-13, Ex.3:2, Num.22:22-35, Joz.5:13-15, Richt.6:11-23, 13:3-22, Zach.1:8-12).

2. De liefde van God voor Israël.

Hoofdstuk 1:2-5

2 “Ik heb van jullie gehouden”, heeft Jahweh gezegd. Jullie zeggen: “Waarin hebt U van ons gehouden?” “Was niet Ezau de broer van Jakob?”, is het woord van Jahweh; “Ik hield van Jakob,

3 en Ezau heb Ik gehaat. Ik maakte zijn bergen een woestijn, en zijn erfelijk bezit geschikt voor jakhalzen van de woestijn,

4 zodat Edom zegt: “Wij zijn verwoest, maar wij zullen terugkeren, en wij zullen de puinhopen weer opbouwen.” Dit heeft Jahweh van de hemelse legers gezegd: “Zij zullen bouwen. Ik echter, Ik zal afbreken. Men zal hen noemen: “Kwaadaardig gebied”, en: “Het volk waarop Jahweh voor eeuwig boos is.”

5 “Jullie eigen ogen zullen het zien. Jullie echter, jullie zullen zeggen: “Jahweh wordt groot over de grens van Israël.”

In de vorm van een tweegesprek begon de profeet Maleachi te vertellen van de liefde van Jahweh voor zijn volk.¹⁹ Daardoor kwam de ondankbaarheid van het Joodse volk tegenover de Here des te scherper naar voren. Om zijn liefde aan te tonen, vergeleek God Jakob (= Israel) met zijn broer Ezau.²⁰ God wilde van Jakob houden. Ondanks al zijn zonden en grote tekortkomingen hield Jakob van Hem, en nam hij zijn beloften serieus.

2 “Ik heb van jullie gehouden”, heeft Jahweh gezegd. Jullie zeggen: “In wat (of hoe) (= Waar in) hebt U (of Jij) ²¹ van ons gehouden?” “Was niet Ezau de broer van (of voor) Jakob?”, is het woord van Jahweh; “Ik hield van Jakob,

3 en Ezau heb Ik gehaat. Ik maakte (of veranderde ... in/zette) zijn bergen een woestijn (of een eenzaamheid), en zijn erfelijk bezit (geschikt) voor (van) jakhalzen (of draken) van de woestijn (of de wildernis),

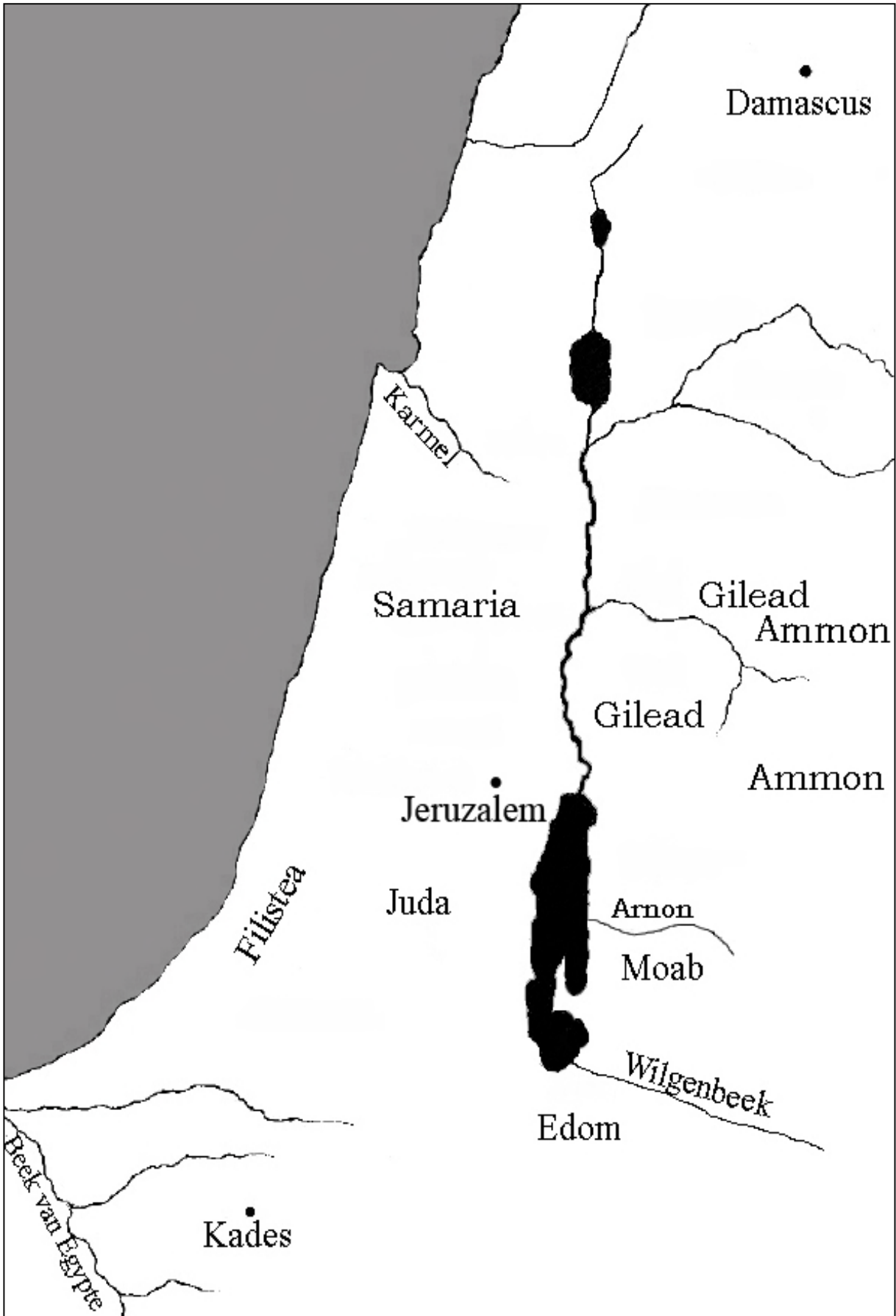
4 (zo)dat (of omdat/want) Edom zegt: “Wij zijn verwoest (geworden), en (= maar) wij zullen terugkeren, en wij zullen de puinhopen (of ruïnes/woeste plaatsen) (weer) (op)bouwen (of herbouwen).” Dit heeft Jahweh van de (hemelse) legers gezegd: “Zij zullen (op)bouwen (of herbouwen). En Ik (= Ik echter), Ik zal afbreken (of slopen). Ze zullen (= Men zal) [van (of naar/tegen/voor)] hen noemen (of roepen): “Kwaadaardig(e) gebied (of grens)”, en: “Het volk waarop Jahweh tot(dat) (= voor) eeuwig boos (of verontwaardigd) is (geweest).”

De Here hield erg veel van Jakob. Hoewel Ezau de oudste was, ging, voordat hij en zijn jongere broer werden geboren, de grote zegen van de oudste zoon naar Jakob (Gen.25:23, Rom.9:11-13).

¹⁹ Jahweh betekent *Ik zal zijn, die Ik ben, of Ik ben, die Ik ben*. Hij is de trouwe Verbondsgod. Met deze naam maakte God Zich aan Mozes bekend (Ex.3:14). De Statenvertalers vertaalden deze naam van God met *de HEERE*. Die naam wordt niet zomaar gebruikt. Als die naam van God wordt gebruikt, dan heeft dat een bepaalde betekenis. Het wil zeggen: “Geloof het nu maar, want Ik, de Verbondsgod, Ik ben, die Ik ben, heeft het gezegd.”

²⁰ Jakob werd later Israël genoemd (Gen.32:27,28), en uit hem is het volk Israël voortgekomen. Ezau was zijn oudere broer (Gen.25:24-26). Hij was de stamvader van de Edomieten (Gen.36:1). Het volk van de Edomieten is verdwenen, terwijl de Israëlieten ondanks alle tegenslagen in hun eigen staat (kunnen) wonen.

²¹ De beleefdheidsvormen *U, u* en *uw* kent men in het Hebreeuws niet. In die taal zijn *U* en *Jij/Jou*, of *u* en *jij/jou*, en *uw* en *jouw* hetzelfde. Bij een vertaling naar het Nederlands moet dan een keuze worden gemaakt. Dit betekent bijvoorbeeld, dat in de Hebreeuwse taal zowel God, als een gewoon mens met *Jij/jij* wordt aangesproken. Voor God vervangt men dan tijdens het vertalen naar het Nederlands het Hebreeuwse woord voor *Jij* door het Nederlandse woord *U*.

Dat door Gods keuze de grote zegen aan Ezau voorbijging, betekende niet, dat hij geen dienaar van de hemelse Vader mocht worden. Het volk van de Kanaänieten was door Hem zelfs vervloekt (Gen.9:20-27), en toch mocht ook de Kanaänitische hoer Rachab voor de Here kiezen (Joz.2:1-20, 6:17-25), en zelfs bij het voorgeslacht van Jezus Christus horen (Mat.1:5).

Ezau echter was onverschillig naar God toe (Gen.25:29-34, 26:34, 27:46), en hij accepteerde zijn keus niet (Gen.27:1-41). Daardoor ging de Here hem haten. Doordat Ezau en zijn nageslacht zich tegen Jahweh verzetten, werden zij vervloekt.

De Here heeft het bergachtige landschap van de Edomieten laten verwoesten, zodat de jakhalzen er ronddoelden. De verwoesting was nog niet zo lang geleden gebeurd, want de Edomieten verwachtten, dat ze hun land weer snel konden opbouwen (v.4).

In de eerste helft van de 5^e eeuw hadden de Arabische Nabateëen de Edomieten uit het grootste deel van hun gebied verdrongen. De Edomieten die niet onder de heerschappij van de Nabateëen wilden leven, moesten naar het noorden en westen verhuizen.

Ten onrechte dachten de Edomieten, dat de verovering van hun gebied door de Nabateëen slechts tijdelijk zou zijn. Jahweh van de (hemelse) legers, zei, dat ze tevergeefs zouden bouwen. Als de Edomieten zouden bouwen, dan zou Hij het weer afbreken.

Het Edomitische volk kwijnde langzamerhand weg. De door de Nabateëen verzwakte Edomieten werden uiteindelijk door de Joodse hogepriester Johannes Hyrkanus (135 – 104) onderworpen. Ze moesten zich laten besnijden, en volgens de Joodse wetten gaan leven. Anders zouden ze hun bezittingen en land kwijt raken.

De Edomieten hebben dat noodgedwongen geaccepteerd. Vanaf die tijd gedroegen ze zich volgens de leefregels van de Joden (vgl. Num.24:18).²²

Het restant van de Edomieten is opgegaan in het Joodse volk. Sinds de 2^e eeuw na Christus vernemen we van de Edomieten niets meer. Het volk van de Joden bestaat echter nog steeds.

5 “Jullie (eigen) ogen zullen (het) zien. En jullie (= Jullie echter), jullie zullen zeggen: “Jahweh wordt groot (gemaakt) (van(uit)/vanaf) over (of boven/op) [van (of voor/aan/naar)] de grens (of het gebied) van Israël.”

Als de Joden zouden zien, hoe deze profetie over de Edomieten in vervulling zou gaan, dan zouden ze de naam van Jahweh prijzen. Zijn macht reikt niet slechts tot de grenzen van het heilige land, maar strekt zich zelfs ook onbeperkt uit buiten het grondgebied van Israël.

²² Flavius J., Joodse Oudheden, deel 13, hoofdstuk 9:1

3. Vermaningen voor de priesters.

Hoofdstuk 1:6-2:9

6^a “Een zoon eert zijn vader, en een knecht zijn heer. Als Ik dan een vader ben, waar is mijn eer? Als Ik hun heer ben, waar is het ontzag voor Mij?”, heeft Jahweh van de hemelse legers tegen jullie gezegd, priesters, minachters van mijn naam.

6^b “Jullie zeggen: “Waarmee hebben wij uw naam geminacht?”

7 “Jullie brengen verontreinigd brood op mijn altaar. Jullie zeggen: “Waarmee hebben wij U bezoedeld?” Doordat jullie zeggen: “De tafel van Jahweh is verachtelijk,

8^a en als jullie een blind dier brengen om te offeren, is het niet erg? Als jullie een kreupel en een ziek dier brengen, is het niet erg?”

8^b “Biedt het eens je landvoogd aan! Zal hij jou goedgunstig zijn, of zal hij jouw gezicht verdragen?”, heeft Jahweh van de hemelse legers gezegd.

9 Welnu, zoek toch de gunst van God, zodat Hij ons genadig zal zijn! “Van jullie kant is dit gebeurd. Zal Hij dan mensen van jullie verdragen?” heeft Jahweh van de hemelse legers gezegd.

10 “Wie ook is er onder jullie, die de 2 deuren sloot, zodat jullie niet voor niets mijn altaar in lichterlaaie zouden zetten. Ik heb geen genoeg aan jullie”, heeft Jahweh van de hemelse legers gezegd. “Een geschenk van jullie kant zal Ik niet aanvaarden,

11 want vanwaar de zon opkomt, en tot vanwaar hij ondergaat, is mijn naam groot onder de heidenvolken. Op elke plaats is voor mijn naam reukwerk en een rein geschenk gebracht, want mijn naam is groot onder de heidenvolken”, heeft Jahweh van de hemelse legers gezegd.

12 “Jullie ontheiligen hem, doordat jullie zeggen: “De tafel van de Heer is bezoedeld, en wat erop komt, zijn eten, is verachtelijk.”

13 “Jullie zeggen: “Zie, wat een moeite!” Jullie blazen het op”, heeft Jahweh van de hemelse legers gezegd. “Jullie komen met het geroofde, het kreupele en het zieke dier. Zo komen jullie met het geschenk. Zou Ik het van jullie kant aanvaarden?”, heeft Jahweh gezegd.

14 Vervloekt is de bedrieger. Er is in zijn kudde een mannelijk dier. Hij doet een gelofte. Hij offert een geschonden dier voor de Heer, maar “een groot Koning ben Ik”, heeft Jahweh van de hemelse legers gezegd; “en mijn naam is ontzagwekkend onder de heidenvolken.”

1 Welnu, voor jullie is dit gebod, priesters:

2 “Als jullie niet luisteren, en als jullie het niet ter harte nemen om mijn naam eer te geven”, heeft Jahweh van de hemelse legers gezegd; “zal Ik onder jullie de vloek zenden. Ik zal jullie zegeningen vervloeken. Ook heb Ik haar vervloekt, omdat er niemand van jullie is, die het ter harte neemt.”

3 “Zie, Ik bederf het nageslacht van jullie. Ik zal stront op jullie gezichten strooien: de stront van jullie feesten. Men zal jullie daarheen meevoeren.”

4 “Jullie zullen weten, dat Ik naar jullie dit gebod gezonden heb om mijn verbond met Levi te laten voortbestaan”, heeft Jahweh van de hemelse legers gezegd.

5 “Mijn verbond met hem is leven en vrede geweest. Ik gaf ze aan hem tot ontzag. Hij had ontzag voor Mij, en voor mijn naam was hij rustig.”

6 “Een betrouwbare wet is in zijn mond geweest, en geen onrechtvaardigheid werd op zijn lippen gevonden. In vrede en in oprechtheid is hij met Mij gegaan, en veel mensen heeft hij van ongerechtigheid laten terugkeren.”

7 “Ja, de lippen van een priester moeten kennis onderhouden, en vanuit zijn mond moeten ze onderwijs in de wet zoeken, want een boodschapper van Jahweh van de hemelse legers is hij.”

8 “Jullie echter, jullie zijn van de weg afgeweken. Jullie hebben veel mensen door het verkeerde onderwijs in de wet laten struikelen. Jullie hebben het verbond met Levi bedorven”, heeft Jahweh van de hemelse legers gezegd.

9 “Ook heb Ikzelf jullie gemaakt tot verachte en vernederde mensen voor het hele volk, naar gelang dat er niemand van jullie is, die mijn wegen onderhoudt, en die de wet gunstig gezind is.”

6^a “Een zoon eert (zijn) vader, en een knecht (of een dienaar) zijn heer. Als Ik (dan) een vader ben, waar is mijn eer (of glorie)? Als Ik hun heer ben, waar is het ontzag (of de eerbied/vrees) van (= voor) Mij?”, heeft Jahweh van de (hemelse) legers tegen (of tot/naar/van) jullie gezegd, [de] priesters, minachters (of verachters) van mijn naam.

Jahweh klaagde over de priesters die Hem niet eerden, en geen ontzag voor Hem toonden. De Here is een vader voor Israël (Deut.32:6, Jes.63:16, Jer.31:9, Hos.11:1-3), maar het overgrote deel van het volk toonde geen liefde voor Hem. Hij is de Heer van alle Joden, maar ze toonden geen respect voor Hem. De priesters gedroegen zich niet als kinderen, en ook niet als goede dienaren van God.

6^b “Jullie zeggen: “Met (of In/Door) wat (of hoe) (= Waarmee) hebben wij (jou)uw naam geminacht (of veracht)?”

7 “Jullie brengen (of laten ... dichterbij komen) verontreinigd (geworden) brood op (of over/boven) mijn altaar. Jullie zeggen: “Met (of In/Door) wat (of hoe) (= Waarmee) hebben wij U bezoedeld (of ontwijd/ontheiligd)?” Doordat jullie zeggen: “De tafel van Jahweh [hij] is verachtelijk,

8^a en als (of (om)dat, want) jullie een blind(e) (dier) (dichterbij) brengen om te offeren (of te slachten), is het niet slecht (= erg)? Als (of (Om)dat, Want) jullie een kreupel(e) (of een lam(me)) en een ziek(e) (of zwak(ke)) (dier) (dichterbij) brengen, is het niet slecht (= erg)?”

De priesters verachtten de Here door verontreinigd brood aan Hem te offeren. God had nauwkeurig voorgeschreven, hoe voedsel aan Hem geofferd moest worden (Lev.2, 5:1-13, 6:14-18, 7:1-10, enz.). Door zich niet aan de voorschriften te houden toonden de priesters alleen maar minachtig voor de tafel van de Here.

Ze lieten eveneens weinig eerbied voor God zien door wat zij offerden. Regelmatig gebruikten ze daarvoor blinde, kreupele of zieke dieren. De Here had in zijn wetten duidelijk voorgeschreven, dat Hij zulke offers niet wilde hebben (Lev.22:20-25, Deut.15:21). Die slechte dieren hadden de priesters moeten weigeren, maar ze zeiden tegen hun volksgenoten, dat het niet erg was om gebrekkige of zieke dieren te offeren.

8^b “Biedt (of Brengt (... dichtbij)) het (of hem) eens (of toch) [voor] je landvoogd aan! Zal hij jou goedgunstig zijn (of Zal hij (het van) jou aannemen), of zal hij jouw gezicht (ver)dragen (of opheffen/vergeven)?”, heeft Jahweh van de (hemelse) legers gezegd.

9 (Wel)nu, zoek toch (of eens) de gunst van [het gezicht van] God, en (= zodat) Hij ons genadig zal zijn! “Van(uit) jullie hand (= jullie kant) is dit gebeurd (of geweest/geworden).

Zal Hij (dan) van(uit) jullie gezichten (= mensen van jullie) (ver)dragen (of opheffen/vergeven)?”, heeft Jahweh van de (hemelse) legers gezegd.

Als de Joden zulke dieren als geschenk aan de landvoogd zouden aanbieden, dan zou hij zich beledigd voelen.²³ Als hooggeplaatste mensen zulke geschenken al niet willen aanvaarden, hoe kunnen ze *Jahweh van de (hemelse) legers* dan blij te maken met gebrekkige offerdieren?

10 “Wie ook (of zelfs) is (er) onder (of met/in) jullie, hij (= die) de (2) deuren²⁴ (af)sloot, en (= zodat) jullie niet voor niets (of gratis/zonder reden) mijn altaar in lichterlaaie zouden zetten (of mijn altaar (zouden aansteken en) licht zouden laten geven). Er is voor (of aan/van) mij (= Ik heb geen) genoeg (of welgevallen/plezier) in (= aan) jullie”, heeft Jahweh van de (hemelse) legers gezegd. “Een geschenk (of Een (graan)offer) van(uit) jullie hand (= jullie kant) zal Ik niet aanvaarden (of aannemen/goedgunstig zijn),

11 want (of (om)dat) vanwaar de zon opkomt, en tot vanwaar hij (aan)komt (= ondergaat), is mijn naam groot (of zal mijn naam groot zijn) onder (of in) de (heiden)volken. In (= Op) elke plaats is (of wordt) voor mijn naam reukwerk (of wierook) en een rein (of zuiver/schoon) geschenk (of een rein (graan)offer) (dichterbij) gebracht, want (of (om)dat/als) mijn naam is groot (of mijn naam zal groot zijn) onder (of in) de (heiden)volken”, heeft Jahweh van de (hemelse) legers gezegd.²⁵

Het zou veel beter zijn, als één van de priesters de deuren van de binnenste voorhof zou afsluiten, zodat het altaar niet voor beledigende offers zou kunnen worden gebruikt.

Vanaf het oosten tot en met het westen, dus in heel de wereld, is al sinds de schepping van de hemel en de aarde Jahweh van de (hemelse) legers door heidenvolken bewierookt, en is Hij vereerd met geschenken en offers. Zo is God zowel voor de zondvloed als de periode daarna eeuwenlang onder veel heidenvolken over de hele wereld geëerd en/of gediend. Zelfs de machtige koningen Nebukadnezar II (604 – 562) en Kores II (559/538 – 529) toonden veel respect voor de Here (2Kron.36:23, Ezra 1:1-4, Dan.2:47, 3:26,28,29, 4:34,35,37).

Het reukoffer is het symbool van het opstijgen van de gebeden naar Gods troon (Ps.141:2, Luk.1:10). Het gaat hier dus over gebeden, geschenken en offers voor de Here.

Verder dan het verleden en het heden zag Maleachi met een profetische blik, dat God ook in de toekomst over de hele wereld als de allergrootste Koning zou worden gediend.²⁶ Evenals in het verleden, zou en zal de naam van de Here onder de heidenvolken worden vereerd en geprezen. De almachtige God van hemel en aarde had die armzalige en beledigende offers van de Joden helemaal niet nodig om zogenaamd geëerd te worden.

12 “Jullie ontheiligen (of onteren) hem (= Gods naam (v.11)), doordat jullie zeggen: “De tafel van de Heer [hij] is bezoedeld (of verontreinigd), en zijn vrucht (= wat erop komt), zijn eten, is verachtelijk.”

Een naam heeft te maken met iemands persoon. Met het ontheiligen van Gods naam wordt de Here beledigd.

²³ Een landvoogd bestuurde een gebied in opdracht van de koning. Zo waren Zerubbabel en Nehemia landvoogden van de koning van Perzië (Ezra 5:14, Neh.5:14, Hag.1:1).

²⁴ Het woord *deur(en)* staat hier in het 2-voud (= dualis).

²⁵ Het gedeelte *want mijn naam is groot* zou ook vertaald kunnen worden als *als mijn naam groot zal zijn*. In de Hebreeuwse taal van de Bijbel is meestal geen verschil tussen de tegenwoordige tijd (b.v. hij komt) en toekomstige tijd (b.v. hij zal komen)! De meest (waarschijnlijke) keuze van de vertaler moet door het tekstverband worden bepaald. In de Bijbel kan een tekst zelfs betrekking hebben op de tegenwoordige én de toekomstige tijd of de tegenwoordige én de verleden tijd. Het lijkt er sterk op, dat het begin en het slot van dit vers vooral over het heden én de toekomst gaan, en het midden van vers 11 hoofdzakelijk verwijst naar het verleden.

²⁶ Zie de vorige voetnoot.

Met *de tafel van de Heer* wordt het altaar van de Here bedoeld. De priesters onteerden hun Heer en Koning door het verachtelijke eten voor zijn tafel als geschenk voor Hem goed te keuren.

In plaats van blij te zijn met hun priesterschap, klaagden de priesters, dat ze hun werk maar een last vonden. Ze bliezen het op. Ze lieten hun werk veel zwaarder lijken, dan het was. De priesters wilden zich niet aan al die zogenaamd lastige regeltjes houden.

13 “Jullie zeggen: “Zie, wat een moeite!” Jullie blazen het (of hem) (op)”, heeft Jahweh van de (hemelse) legers gezegd. “Jullie komen met (of brengen) het geroofde (of het weggerukte), het kreupele (of het lamme) en het zieke (of het zwakke) (dier). (Zo) komen jullie met (of brengen jullie) het geschenk (of (graan)offer). Zou Ik het van(uit) jullie hand (= jullie kant) aanvaarden (of aannemen/goedgunstig zijn)?”, heeft Jahweh gezegd.

Naast gebrekkige en zieke dieren offerden ze ook nog geroofde dieren. Dat het offeren van geroofde dieren niet was toegestaan, hoefde natuurlijk niet in de wetten van Mozes te staan. De God Jahweh kon natuurlijk niet blij zijn met zulke offers.

14 Vervloekt is de bedrieger. Er is in zijn kudde een mannelijk (dier) (of een mannetje). Hij doet een gelofte (of Hij zweert). Hij offert een bedorven(e) (of verdorven(e)) (= geschonden(e)) (dier) voor (of van) de Heer, maar (of want/(om)dat/als) “een groot Koning ben Ik”, heeft Jahweh van de (hemelse) legers gezegd; “en mijn naam is ontzagwekkend (of eerbiedwekkend/gevreesd) onder (of in) de (heiden)volken.”²⁷

In de naam van God vervloekte de profeet Maleachi iedere man die een goed mannelijk dier in zijn kudde aan de Here had beloofd, en ondanks dat toch een slecht dier offerde.²⁸

De meeste Joden moesten voor Jahweh van (hemelse) legers veel meer respect tonen, want zijn naam was onder de volken ontzagwekkend en gevreesd. De daden die de Here deed om zijn volk uit Egypte te bevrijden, en de Israëlieten te beschermen, waren nog steeds onder de volken bekend. Zelfs de krachtdadige Nebukadnezar II (604 – 562) had in een plechtige afkondiging bekend laten maken, hoe machtig de God van Israël is. Zelfs deze grote koning erkende, dat hij voor die God moest bukken (Dan.2:47, 3:26,28,29, 4:34,35,37).²⁹ Ook de Perzische koning Kores II (559/538 – 529) liet zijn eerbied voor de Here blijken (2Kron.36:23, Ezra 1:1-4).

1 (Wel)nu, voor jullie is dit gebod (of deze opdracht), priesters:

2 “Als jullie niet (zullen) luisteren, en als jullie (het) niet op (of boven) het hart zetten (of plaatsen) (= (het) niet ter harte nemen) om [voor] mijn naam eer (of glorie/heerlijkheid) te geven”, heeft Jahweh³⁰ van de (hemelse) legers gezegd; “zal Ik onder (of in) jullie de vloek

²⁷ De gedeelten *een groot Koning ben Ik* en *en mijn naam is ontzagwekkend onder de (heiden)volken* zouden ook vertaald kunnen worden als *een groot Koning zal Ik zijn* en *en mijn naam zal ontzagwekkend onder de (heiden)volken zijn* (vgl. v.11). In het Hebreeuws van de Bijbel is meestal geen verschil tussen de tegenwoordige (b.v. hij komt) en toekomstige tijd (b.v. hij zal komen)! De meest (waarschijnlijke) keuze van de vertaler moet door het tekstverband worden bepaald. In de Bijbel kan een tekst zelfs betrekking hebben op de tegenwoordige én de toekomstige tijd of de tegenwoordige én de verleden tijd. Het lijkt er sterk op, dat met dit gedeelte ook een periode in de toekomst werd aangeduid. Zie voor de uitleg daarvan eventueel de toelichting bij vers 11.

²⁸ Een mannelijk dier zonder gebrek was het meest waardevolle offer voor God (Lev.1:3, 22:18-25). Het mocht echter ook een vrouwelijk dier zijn (Lev.3:1), als het maar geen gebrek had.

²⁹ Zie Turennot T. van, Daniël, God is rechter, Grijskerk, 2019.

³⁰ Jahweh betekent *Ik zal zijn, die Ik ben, of Ik ben, die Ik ben*. Hij is de trouwe Verbondsgod. Met deze naam maakte God Zich aan Mozes bekend (Ex.3:14). De Statenvertalers vertaalden deze naam van God met *de HEERE*. Die naam wordt niet zomaar gebruikt. Als die naam van God wordt gebruikt, dan heeft dat een bepaalde betekenis. Het wil zeggen: “Geloof het nu maar, want Ik, de Verbondsgod, Ik ben, die Ik ben, heeft het gezegd.”

zenden (of sturen). Ik zal jullie zegeningen vervloeken. Ook (of Zelfs) heb Ik haar (= de zegen) vervloekt, (om)dat (of want) er niemand van jullie is, die (het) op (of boven) het hart zet (of plaatst) (= (het) ter harte neemt).”

De profeet zei tegen de priesters, dat Jahweh van de (hemelse) legers ze zou straffen, wanneer ze door zouden gaan met hun verkeerde praktijken. Ook de zegeningen die de priesters uitspraken over het volk, zouden in vervloeking worden veranderd.

3 “Zie, Ik bederf (of Ik vermaan) het nageslacht (of het zaad) van (of voor) jullie. Ik zal stront op (of boven/over) jullie gezichten (uit)strooien: de stront van jullie feesten. Men (of Hij) zal jullie naar (of bij/aan) het (of hem) (= daarheen) meevoeren (of (weg)dragen/(weg) nemen/opheffen/vergeven).”³¹

Niet alleen de priesters zouden worden vervloekt. God zou eveneens het nageslacht van de priesters bedreigen.³² Ook de nakomelingen van de ongehoorzame priesters zouden dan onder de vloek van de Here komen.

Hij zou stront in hun gezichten laten gooien. Dat was de mest van de offerdieren bij de offerfeesten.³³ Deze grote vernedering en belediging zou een vergelding zijn voor het kwetsen van God. De priesters zouden, als ze zich niet zouden bekeren, met hun nageslacht worden meegevoerd naar de mest van de mesthoop buiten de poort. Dat betekent, dat ze zouden worden weggevoerd naar een onreine plaats buiten het heilige land.

4 “Jullie zullen weten, dat Ik naar (of aan) jullie dit gebod (of deze opdracht) gezonden (of gestuurd) heb om mijn verbond met Levi te (laten) (voort)bestaan (of zijn/blijven)”, heeft Jahweh van de (hemelse) legers gezegd.

Op het moment dat de vloek in werking zou treden, zouden de priesters merken, dat het verbond van God met Levi bestond. De Levieten waren door de Here aangesteld voor het werk in de tabernakel en de tempel (Num.1:47-53, 18:1-7, Deut.10:8,9, 33:8-10). Dat verbond met de Levieten had 2 kanten. Er kwam zegen, als de Levieten en de priesters de Here trouw dienden (vgl. Ezech.44:15), en er kwam vloek, als ze van het verbond met God afweken.

5 “Mijn verbond met hem (= Levi) is [het] leven[s] en [de] vrede geweest. Ik gaf ze (= leven en vrede) aan (of voor) hem (tot) ontzag (of eerbied/vrees). Hij (of Men) had ontzag (of eerbied) voor Mij, en vanuit (= voor) [het (aan)gezicht van] mijn naam was hij (of men) rustig.”

Tijdens de reis van het volk Israël door de woestijn hadden de Levieten voor God gekozen (Ex.32:26;29). Later koos God voor de Levieten. Hij stelde ze aan voor de eredienst in de tabernakel (Num.1:47-53, 18:1-7, Deut.10:8,9, 33:8-10). Jarenlang hadden de Levieten en de priesters de Here trouw gediend, zodat God ze kon zegenen met een leven in vrede en rust.

6 “Een betrouwbare (of juiste) wet is in (of door/met) zijn mond geweest, en geen on-

³¹ De vertaling van de laatste zin van vers 3 is onzeker. Of het slot van dit vers helemaal goed is overgeleverd, is moeilijk te zeggen, en het Hebreeuwse werkwoord (voor *meevoeren* enz.) van die zin heeft veel Nederlandse betekenissen. Hoewel de oude vertalingen zoals de Griekse handschriften (en de Vulgaat) deze zin verschillend weergeven, blijft het resultaat echter hetzelfde. Als de priesters met hun nageslacht zich niet zouden bekeren, zouden uit het heilige land worden weggevoerd. (Dit vers is in de Dode Zeerollen verloren gegaan.)

De Vulgaat is (op de Dode Zeerollen na) samengesteld uit oudere (Masoretische) Hebreeuwse, Aramese en Griekse bronnen dan we nu kunnen gebruiken.

³² Omdat de priesters geen landbouw bedrijven, vertalen sommigen dit in navolging van de Septuagint met *Ik zal u de arm afhakken*. Met het zaad van de priesters wordt echter hun nageslacht bedoeld. Dit komt overeen met de vervloeking van hogepriester Eli en zijn nageslacht (1Sam.2:31-33).

³³ De mest van de offerdieren moest naar een plaats buiten het kamp van het volk worden gebracht om te worden verbrand (Ex.29:14, Lev.16:27).

rechtvaardigheid (of onrecht) werd in (of door) (= op) zijn lippen gevonden. In (of Met) vrede en in (of met) oprechtheid is hij met Mij (verder)gegaan, en velen (= veel mensen) heeft hij van(uit) ongerechtigheid (of onrecht) laten terugkeren (of bekeren).”

De priesters bewaarden trouw de wet zowel schriftelijk als mondeling. De Levieten en priesters gingen met God. Dat wil zeggen, dat ze met Hem bevriend waren (Gen.5:22,24, 6:9, Mi.6:8). Door de trouwe houding van de priesters en Levieten werden veel afdwalende Israëlieten teruggebracht tot de dienst van de Here.

7 “Ja, (of (om)dat/want) de lippen van een priester moeten (of zullen) kennis onderhouden (of bewaken/bewaren/beschermen), en vanuit zijn mond moeten (of zullen) ze (onderwijs in) de wet zoeken (of verlangen/eisen), want (of (om)dat) een boodschapper (of een knecht) van Jahweh van de (hemelse) legers is hij.”

Net als de profeten moesten de priesters de boodschappers van God zijn. De profeten door rechtstreekse berichten en opdrachten van de Here door te geven, en de priesters door te onderwijzen uit de wet: opgeschreven profetieën en andere heilige geschriften.

8 “En jullie (= Jullie echter), jullie zijn van(uit) de weg afgeweken (of weggegaan). Jullie hebben velen (= veel mensen) (door het verkeerde onderwijs) in (of met) de wet laten struikelen (of laten wankelen). Jullie hebben het verbond van (= met) Levi bedorven (of vernield)”, heeft Jahweh van de (hemelse) legers gezegd.

In tegenstelling met de priesters van vroeger waren de meeste priesters uit de tijd van de profeet Maleachi juist wetteloos. Veel Joden hebben ze laten struikelen. Een groot aantal priesters heeft veel volksgenoten laten zondigen, en van de dienst aan de Here afgetrokken. Daardoor hebben ze het verbond van God met Levi bedorven.

9 “Ook heb Ikzelf jullie gemaakt tot (of (over)gegeven (als/aan)) verachte(mense)n en vernederde(mense)n van (of voor) het hele volk, naar gelang (of overeenkomstig/zoals) (om)dat er niemand van jullie is, die mijn wegen (onder)houden (of bewaren/bewaken/behoeden) (= onderhoudt), en die (hun) gezichten opheffen (of (weg)dragen/vergeven) (= die (zijn) gezicht opheft) (voor het onderwijs) in (of met/door) de wet (= en die de wet gunstig gezind is).”

Vooraf voor de ballingschap keken veel priesters bij hun onderwijs naar de persoon die ze voor zich hadden, en zeiden dan, wat de mensen graag wilden horen. Voor hun verdraaiing van de wet lieten ze zich ook betalen (Mi.3:11).

Toen de Babylonische koning Nebukadnezar II (604 – 562) in 586 voor Christus het Tweestammenrijk Juda en de hoofdstad Jeruzalem veroverde, werd vooral de rijke bovenlaag van de bevolking hard aangepakt. De hogepriester Seraja, enkele priesters en een deel van de Joodse adel werden op het bevel van de koning van Babel doodgeslagen (2Kon.25:18-21). Verder werd bijna iedereen naar Babel gedeporteerd. Alleen enkele arme mensen bleven achter (2Kon.25:12).

Als de priesters uit de tijd na de ballingschap zich niet zouden bekeren, dan zouden ze met hun nageslacht een vergelijkbare berechting van God moeten ondergaan. Doordat ze zich uiteindelijk niet bekeerden, is dit enkele eeuwen later ook gebeurd. Stapsgewijs werden de priesters met vrijwel alle andere Israëlieten gedood, of uit het heilige land weggevoerd. Daarna leefden ze vele eeuwen verspreid over allerlei plaatsen in de wereld.

4. Veroordeling van gemengde huwelijken en echtscheidingen.

Hoofdstuk 2:10-16

10 Hebben wij niet allemaal één Vader? Heeft niet één God ons geschapen? Waarom is iemand met zijn broer onbetrouwbaar door het verbond van onze voorvaders te ontheiligen?

11 Juda is onbetrouwbaar geweest, en gruwelijk is in Israël en in Jeruzalem gehandeld, want Juda heeft de heiligheid van Jahweh, die Hij heeft liefgehad, ontheiligd. Hij is met een dochter van een vreemde god getrouwd.

12 Jahweh zal de man die het doet, de man die getuigt, en die in antwoord toezingt, afsnijden uit de tenten van Jakob met de man die een graanoffer brengt voor Jahweh van de hemelse legers.

13 Ten tweede doen jullie dit: een altaar van Jahweh bedekken met tranen, huilen en kreunen, omdat er niemand meer is, die het gezicht naar het graanoffer wendt, en het welwillend vanuit jullie hand aanneemt.

14 Jullie zeggen: “Waarom?” Omdat Jahweh getuige geweest is tussen jou en tussen de vrouw van je jeugd, die van jou is. Jij bent onbetrouwbaar voor haar geweest. Zij was jouw vriendin, en is de vrouw van jouw verbond.

15 Niet één heeft zo gedaan, die een rest van geest heeft. Wat die ene zoekt, is het nageslacht van God. Weest op jullie hoede met jullie geest, en voor de vrouw van je jeugd moet je niet onbetrouwbaar zijn.

16 “Ja, Hij heeft het wegsturen gehaat”, heeft Jahweh, de God van Israël, gezegd, “en geweld heeft zijn kleding bedekt”, heeft Jahweh van de hemelse legers gezegd. Weest op jullie hoede met jullie geest, en jullie moeten niet onbetrouwbaar zijn.

In dit gedeelte richtte de profeet Maleachi zich niet alleen tot de priesters, maar tot alle Joden. Hij veroordeelde in de naam van God het trouwen met heidense vrouwen en de echtscheidingen.

10 Hebben wij niet allemaal (of allen) één Vader? Heeft niet één God ons geschapen (of gevormd)? Waarom is een man (= iemand) met zijn broer onbetrouwbaar (of trouweloos/verraderlijk) ³⁴ door het verbond van onze (voor)vaders te ontheiligen (of te schenden/ontwijden)?

De profeet herinnerde de Joden eraan, dat ze allemaal één Vader hebben. Met die Vader werd hier niet vader Abraham bedoeld. De Here is hun Vader, omdat Hij hen allemaal heeft geschapen (vgl. Mal.1:6). Die God had als een liefdevolle vader een verbond met alle Israëlieten gesloten (Ex.19:4-6, 24:8, Deut.14:1). In tegenstelling met de heidenen vormden zij zo één grote familie.

Ondanks de trouwe zorg van God de Vader behandelden veel Joden Hem en elkaar heel slecht. Wie zijn Joodse vrouw wegstuurde, en een heidense vrouw nam, overtrad daarmee in

³⁴ Meestal wordt dit vertaald als *Waarom zijn (of handelen) we (of trouweloos/onbetrouwbaar), een man (= een ieder/iemand) met zijn broer*. Dit kan ook. Het verschil in vertaling berust slechts op het anders lezen van de ongeschreven klinkers. De Joden die eeuwen later klinkertekens toevoegden, kozen voor de 1^e mogelijkheid. In de Griekse handschriften(en de Vulgaat) koos men voor de 2^e mogelijkheid. Op grond van het tekstverband is voor de 1^e mogelijkheid gekozen. De Joden waren vooral trouweloos tegenover (de geboden van) de Here. Al het andere vloeide daaruit voort. Bovendien staat er in de Hebreeuwse tekst *een man met zijn broer* en niet *een man tegen zijn broer*.

de 1^e plaats de wetten van de Here. Hij verbrak zo het verbond en de vriendschap met God.³⁵ Hij doorbrak daarmee ook de eenheid die mensen van Gods volk met elkaar verbond. Die weggestuurde Joodse vrouw hoorde namelijk eveneens bij het verbond met de Here.

11 Juda is onbetrouwbaar geweest (of heeft trouweloos gehandeld), en gruwelijk (of afschuwelijk) is in Israël en in Jeruzalem gehandeld (of gedaan/gemaakt), want (of (om)dat) Juda heeft de heiligheid (of het heilige) van Jahweh, die Hij heeft liefgehad, ontheiligd (of geschonden/ontwijd). Hij is met een dochter van een vreemde (of buitenlandse) god getrouwd.

De Joden die trouwden met vrouwen die andere goden vereerden, verbraken daarmee het verbond en de vriendschap met de Here. Via die heidense vrouwen die verbonden waren aan afgoden, ontheiligden ze het volk waarvan de Here hield en houdt.³⁶

Dit had grote gevolgen. Joodse kinderen werden geconfronteerd met, of opgevoed door vrouwen die afgoden dienden, en de Judese taal niet eens spraken (Neh.13:24). Een groot aantal kinderen leerden hun eigen taal niet eens meer, en raakten natuurlijk van God vervreemd.

Dit grote kwaad leek onuitroeibaar. De priester en schriftgeleerde Ezra was hier al tegen opgetreden. De heidense vrouwen waren met hun kinderen weggestuurd (Ezra 9 en 10). Ook de landvoogd Nehemia pakte dit kwaad aan (Neh.10:30). Toen Nehemia tijdelijk naar de koning van Perzië moest, stak deze grove zonde weer de kop op. Daarmee verbrak een groot deel van de Joden het verbond met God opnieuw. Het leek wel, alsof ze van de zware straffen van de Here, zoals de verwoesting van Jeruzalem en de ballingschap, vrijwel niets of helemaal niets hadden geleerd. Nieuwe straffen van God dreigden. Prachtige beloften van de Here kwamen daardoor op losse schroeven te staan (bijvoorbeeld Ezech.40-48). Daarom ging de profeet Maleachi fel tegen deze zondige praktijken in. Ook de landvoogd Nehemia pakte na zijn terugkeer de huwelijken met heidense vrouwen opnieuw hard aan (Neh.13:23-30).³⁷

12 Jahweh zal [aan] de man die het (of haar) doet (of maakt), (de man) die getuigt,³⁸ en die (in antwoord) (toe)zingt (of (in beurtzang) (be)zingt/antwoordt), afsnijden (of afhakken/uitroeien) (van)uit de tenten van Jakob en (= met) (de man) die een (graan)offer (of een geschenk) (dichterbij) brengt voor (of naar/aan/van) Jahweh van de (hemelse) legers.

De God Jahweh waarschuwde hier niet alleen de mannen die hun vrouw wegstuurden, en een met (jongere) heidense vrouw trouwden, maar ook iedereen die hieraan meewerkte. Zijn berechting zou eveneens de mensen treffen die op de bruiloft van een Joodse man met zijn nieu-

³⁵ God had een verbond met Israël gesloten. Hij had uit alle volken Israël gekozen als zijn volk (Deut.7:6, 14:2, Ps.114:2)

³⁶ Met *het heilige van Jahweh, dat Hij heeft liefgehad*, wordt niet de tempel bedoeld, want de Here houdt niet in de eerste plaats van de tempel, maar van zijn volk. Hij houdt als een goede vader van zijn kinderen.

³⁷ Er wordt wel beweerd, dat Ezra, Nehemia en Maleachi in hun strijd tegen gemengde huwelijken verder gingen, dan de wetten van Mozes voorschreven. Volgens de letter van de wet was alleen het trouwen met Kanaänitische vrouwen verboden (Ex.34:15,16, Deut.7:3,4).

Toch ging de bedoeling van de wet verder. Door het trouwen met heidense vrouwen, zou men sneller in de verleiding komen om (eveneens) afgoden te gaan dienen (Deut.7:4). Ook koning Salomo (972 – 932) haalde zich de woede van God op de hals door te trouwen met buitenlandse vrouwen die de afgoden dienden (1Kon.11:1-11).

Het trouwen met Kanaänitische vrouwen of vrouwen uit andere (heidense) volken was geen probleem, als die vrouwen uitsluitend de God van Israël gingen dienen (Joz.6:17-25, Rut 1:14-17, 4:13,18-22, Mat.1:5, Hebr.11:31, Jak.2:25).

³⁸ De tekst van de bijzin (*die*) *getuigt*, is gekozen op grond van een Dode Zeerol. In de Masoretische Hebreeuwse tekst staat zoets als (*die*) *wakker wordt*. Hoogstwaarschijnlijk is er een fout gemaakt tijdens het overschrijven, en is de letter d (= ד) verwisseld met de letter r (= ר). In het Hebreeuws is dat een erg klein verschil. In de Griekse handschriften is men hier het spoor volledig bijster. Het wordt ook wel interpreterend of vrij vertaald met *leraar en leerling* (Zie de Vulgaat.).

Zie ook Ridderbos J., Korte Verklaring, De kleine profeten, deel 3, Haggai - Maleachi, 3^e druk, Kampen, 1968, pag. 208.

we heidense vrouw aanwezig waren. Of je daar als getuige bij was, of het bruidspaar toezong, het maakte niet uit. Dit is ook een belangrijke waarschuwing voor deze tijd.

Iedereen die met een heidense vrouw trouwde, die de afgoden bleef dienen, zou Jahweh *afsnijden uit de tenten van Jakob*. Dat betekent, dat zo'n iemand niet meer bij het volk van God zou horen. Zolang de relatie met de afgoden via een heidense vrouw bleef bestaan, kon het verbroken contact met de Here niet worden hersteld.³⁹ Dit grote kwaad kon niet afgekocht worden met goede daden. Ook al bracht zo'n ontrouw persoon trouw zijn (graan)offers aan de Here,⁴⁰ dan zou dat aan de situatie niets veranderen. Je kan je zonden bij de hemelse Vader niet afkopen.

De Joden woonden in die tijd niet in tenten, maar in huizen. Sinds de tocht door de woestijn werd er vaak over *tenten* gesproken, terwijl er *huizen* werden bedoeld (Richt.7:8, 20:8, 1Sam.4:10, 13:2, 2Sam.18:17, 19:8, 20:1,22, 1Kon.8:66, 12:16, Ps.132:3, enz.).

13 Ten tweede doen jullie dit: een altaar van Jahweh bedekken (of verbergen) van (= met) tranen, huilen en kreunen (of kermen/(wee)klagen), vanuit (= omdat) er niemand meer is, die het gezicht wendt (of (om)keert/die omkijkt) naar het (graan)offer (of het geschenk), en (het) welwillend (of met genoeg) vanuit jullie hand (aan)neemt.

Opnieuw richtte de profeet Maleachi zijn vurige pijlen op de echtscheiding. Mannen die hun vrouwen wegstuurden, lieten wel hun tranen van verdriet op het altaar van de Here vallen. Ze huilden, omdat God hun offers niet aannam, en hun gebeden niet verhoorde (vgl. 1Pet.3:7). Ze vroegen zich af, waarom Hij niet naar hen wilde luisteren, en hun offers niet aanvaardde.

14 Jullie zeggen: “Waarom?” (Om)dat (of want) Jahweh getuige geweest is (of heeft getuigd) tussen jou en tussen de vrouw van je jeugd, die van jou is. Jij bent onbetrouwbaar (of trouweloos/verraderlijk) met (of in) (= voor) haar geweest. Zij was jouw vriendin, en is de vrouw van jouw verbond.

Veel Joodse mannen luisterden niet naar de Here. Ze lieten hun vrouw, met wie ze vroeger lief en leed deelden, in de steek (vgl. Spr.2:17-19). Daarom wilde God ook niet meer naar die mannen luisteren. Hij kwam voor de weggestuurde Joodse vrouwen op.

15 Niet één heeft (zo) gedaan (of gehandeld/gemaakt), [en] die een rest (of een overblijfsel) van geest (of adem/wind) heeft. Wat (of Hoe) d(i)e ene zoekt (of verlangt/eist), is het nageslacht (of het zaad/de kinderen) van God. Weest op jullie hoede (of let op) met (of door/in) jullie geest (of adem), en met (= voor) de vrouw van je jeugd moet (of zal) je ⁴¹ niet onbetrouwbaar (of trouweloos/verraderlijk) zijn.

16 “Ja, (of want/(om)dat/als) Hij heeft het wegsturen gehaat”,⁴² heeft Jahweh, de God van

³⁹ Een man met een heidense vrouw mocht in een rechtszaak niet als getuige optreden. Vanuit die positie mocht hij evenmin vragen van rechters beantwoorden.

⁴⁰ Een graanoffer was een eetoffer. Het werd met olijfolie gebakken of gekookt, en was voor de priesters (uitsluitend mannen) om op te eten. Een handvol meel van het eetoffer moest met wat olijfolie en wierook worden gebruikt als herinneringsoffer. Het moest worden verbrand, zodat de geur daarvan kon opstijgen voor God (Lev.2, 5:12, 6:14-18, 24:5-9).

⁴¹ In de Hebreeuwse tekst staat hier *hij*. Op grond van de Griekse handschriften(, de Vulgaat) en het tekstverband is voor het (persoonlijk voornaam)woord *je* gekozen. Het gaat hier over meerdere rechtstreeks aangesproken personen. Bovendien wordt deze slotzin aan het einde van het volgende vers bijna letterlijk zo herhaald, ook in de Hebreeuwse tekst.

Het betreffende gedeelte in de laatste zin van vers 15 zijn in de Dode Zeerollen verloren gegaan.

De Vulgaat is (op de Dode Zeerollen na) samengesteld uit oudere (Masoretische) Hebreeuwse, Aramese en Griekse bronnen dan we nu kunnen gebruiken.

⁴² In de enige Dode Zeerol van dit vers, de Griekse handschriften(en de Vulgaat) staat hier *Als je (haar) haat en je (haar) wegstuurt*. Op grond van de betere kwaliteit van de Masoretische Hebreeuwse handschriften is voor *Hij*

Israël, gezegd, “en geweld (of wreedheid/onrecht) heeft [over] zijn kleding (of gewaad/kleed) bedekt (of verborgen)”, heeft Jahweh van de (hemelse) legers gezegd. Weest op jullie hoede (of let op) met (of door/in) jullie geest (of jullie adem), en jullie moeten (of zullen) niet onbetrouwbaar (of trouweloos/verraderlijk) zijn.

Met geest wordt hier het menselijk denken bedoeld. Zo blies de Here de mens zijn geestesadem in zijn neusgaten, en maakte Hij hem tot zijn beeld (Gen.2:7, vgl. Num.27:18, Joz.5:1, 1Kon.10:5). Die man met een restant van geest of leven zou een dienaar van God moeten zoeken, en niet een heidense vrouw. Een man moet trouw blijven aan de gelovige vrouw waarmee hij in zijn jonge jaren is getrouwd.

Uit deze verzen (v.10-16) komt het beeld naar voren, dat het wegsturen van een Joodse vrouw vaak samenging met het trouwen met een (jongere) heidense vrouw. Mede omdat deze 2 zonden in 1 gedeelte worden genoemd, lijkt het er sterk op, dat een Joodse vrouw vaak ingeruild werd voor een (jongere) heidense vrouw.

Deze gecombineerde zonden hadden, naast de grote godsdienstige verleiding voor de kinderen en de vader, ook rampzalige gevolgen voor de sociale stabiliteit binnen de Joodse gemeenschap. Hoe moest na het wegsturen van de heidense vrouwen en kinderen de oorspronkelijke Joodse echtgenote haar plaats weer innemen?

Als een Joodse man zijn vrouw (met (dreigend) geweld) wegstuurde, dan *bedekte hij zijn kleding of gewaad*, dat is zichzelf, *met geweld*. In die tijd ging een vrouw niet zo gauw vrijwillig bij haar man weg, want ze was voor haar levensonderhoud van hem afhankelijk. Na een echtscheiding moest een vrouw met bedelen of prostitutie haar kost verdienen, en/of een andere echtgenoot gaan zoeken.

Iedere man werd via de profeet Maleachi door de Here gewaarschuwd om verstandig te zijn. Hij mocht geen verraad plegen. Hij mocht niet scheiden van zijn Joodse vrouw, en ook niet trouwen met een heidense vrouw die de afgoden diende. Zo verraadde hij zijn vrouw en zijn God.

Hoewel in de wetten van Mozes over de echtscheiding als een bestaande toestand wordt gesproken (Deut.24:1-4), was dit geen vrijbrief om te scheiden. In de 10 geboden wordt het echtbreken of de echtscheiding rechtstreeks verboden (Ex.20:14, Deut.5:18, vgl. Jer.7:9-11, 23:14, Hos.4:1-3). De Here Jezus zei, dat Mozes dit toeliet vanwege de verharde harten van veel Israëlieten, maar dat God vanaf de schepping de echtscheiding niet wilde (Mat.19:3-9, vgl. Mat.5:27,28). Wat de Here na de keuze van 2 partners voor elkaar in een huwelijk samenvoegt, mag de mens niet scheiden, behalve bij hoererij, heidendom of afgodenverering: bij afval van God (vgl.1Kor.7:10-13, 2Kor.6:14). Ook de boodschap van de profeet Maleachi was hierin duidelijk.

heeft het wegsturen gehaat gekozen.

5. De komst van de Knecht van het verbond.

Hoofdstuk 2:17-3:5

17 Jullie hebben Jahweh met jullie woorden vermoeid. Jullie zeggen: “Waarmee hebben wij Hem vermoeid?” Doordat jullie zeggen: “Iedereen die kwaad doet, is goed in de ogen van Jahweh, en aan hen heeft Hijzelf een genoeg gehad”, of “waar is de God van het recht?”

1 “Zie, Ik stuur mijn boodschapper. Hij zal voor Mij de weg opruimen, en plotseling zal Hij naar zijn tempel komen: de Heer die jullie zoeken, en de Knecht van het verbond in wie jullie genoeg hebben. Zie, Hij komt”, heeft Jahweh van de hemelse legers gezegd.

2 Wie kan de dag van zijn komst verdragen, en wie kan met het zien van Hem standhouden? Ja, Hij zal zijn als vuur van een edelsmid, en als zeep van wassers.

3 Hij zal zitten als een edelsmid, en als iemand die zilver reinigt. Hij zal de zonen van Levi reinigen, Hij zal hen zuiveren als goud en als zilver. Zij zullen voor Jahweh brengers worden van een graanoffer in rechtvaardigheid.

4 Een graanoffer van Juda en Jeruzalem zal voor Jahweh aangenaam zijn als in de dagen van eeuwig en als in vroegere jaren.

5 “Ik zal dichterbij jullie komen voor de rechtspraak. Ik zal een snelle getuige zijn tegen de tovenaars, tegen de echtbrekers, tegen hen die vals zweren, tegen de onderdrukkers van het loon van de loonarbeider, de weduwe en de wees, en hen die de vreemdeling neerbuigen, en voor Mij geen ontzag hebben”, heeft Jahweh van de hemelse legers gezegd.

17 Jullie hebben Jahweh met (of door) jullie woorden vermoeid. Jullie zeggen: “Met (of In/Door) wat (of hoe) (= Waarmee) hebben wij (Hem) vermoeid?” Doordat jullie zeggen: “Iedereen die kwaad (of slecht) doet (of handelt/maakt), is goed in (of door) de ogen van Jahweh, en in (of door) (= aan) hen heeft Hijzelf een genoeg (of een welgevallen/plezier) gehad”, of “waar is de God van het recht?”

Veel Joden vermoedden God met hun woorden (vgl. Jes.43:23,24). Toen de profeet dit zei, durfden ze ook nog te vragen, waarmee ze de Here hadden vermoeid. Het kwaad werd echter goedgepraat met het argument dat de straf van God niet kwam. Ze durfden dit te zeggen, terwijl de jaren van ballingschap nog niet zo heel lang geleden voorbij waren. Ze nodigden de Here als het ware uit om opnieuw met zijn straf te komen.

God zou komen, maar voordat Hij zou komen, zou de Here een boodschapper of een knecht voor zich uit sturen (vgl. Jes.40:3).⁴³ Met een oproep tot bekering zou hij de weg klaar maken voor *de Knecht van het verbond*.

1 “Zie, Ik stuur (of zend) mijn boodschapper (of mijn knecht). Hij zal voor (of van) mijn gezicht (= voor Mij) de weg opruimen (of schoonmaken), en plotseling zal Hij naar (of bij) zijn tempel (of zijn paleis) komen: de Heer die jullie (ver)zoeken (of verlangen), en de Knecht (of de Boodschapper) van het verbond die jullie genoeg[s] is (= verbond in wie jullie genoeg hebben). Zie, Hij komt”⁴⁴, heeft Jahweh van de (hemelse) legers gezegd.⁴⁵

⁴³ Zie Turenhout T. van, Jesaja, Jahweh redt, Grijskerk, 2022.

⁴⁴ Volgens de later aangebrachte klinkers in de Hebreeuwse tekst staat hier *Hij is gekomen*. Op grond van de Griekse handschriften(, de Vulgaat) en het tekstverband is voor *Hij komt* gekozen.

⁴⁵ Jahweh betekent *Ik zal zijn, die Ik ben, of Ik ben, die Ik ben*. Hij is de trouwe Verbondsgod. Met deze naam maakte God Zich aan Mozes bekend (Ex.3:14). De Statenvertalers vertaalden deze naam van God met *de HEERE*.

Volgens de Here Jezus is het 1^e deel van deze profetie vervuld met de komst van Johannes de Doper. Johannes ging dus als een boodschapper en wegbereider voor Hem uit (Mat.11:10-17:10-13, Mark.9:11-13, Luk.1:13-17, 7:27).⁴⁶

Plotseling zou de Heer die ze zochten, zijn tempel binnenkomen. Hij wordt hier *de Knecht* (of *de Boodschapper*) van het verbond genoemd. Veel Joden verlangden naar zijn komst.

Na de voorloper en wegbereider Johannes de Doper kwam Jezus Christus zelf. Voor de komst van de Here Jezus vertoonde de Zoon van de mensen zich op aarde als dé Knecht of Engel van de Here. Dit blijkt uit het tekstverband (Gen.16:10-13, 22:11,12, 31:11-13, Ex.3:2, Num.22:22-35, Joz.5:13-15, Richt.6:11-23, 13:3-22). Jezus, de Zoon van God, de Messias die de Joden verwachtten, kwam meerdere keren in de tempel.

2 Wie kan de dag van zijn komst (ver)dragen (of bevatten), en wie kan met het zien van Hem standhouden (of staan)? Ja, (of (om)dat/want) Hij zal zijn als vuur van een edelsmid, en als zeep van wassers.

De profeet Maleachi vroeg zich af, wie de komst van *de Knecht van het verbond* zou kunnen verdragen. Hij zou zijn, *als vuur van een edelsmid*, dat het edelmetaal zuiver maakt. *De Knecht van het verbond* zou ook zijn *als zeep van mensen die wassen* (= *wassers*) om kleding van vuil te ontdoen.

3 Hij zal (neer)zitten (of (ver)blijven/wonen) (als) een edelsmid, en (als) iemand die zilver(geld) reinigt (of zuivert). Hij zal de zonen van Levi reinigen (of zuiveren), Hij zal hen zuiveren als goud en als zilver(geld). Zij zullen voor (of van) Jahweh (dichterbij) brengers worden (of zijn) van een (graan)offer (of een geschenk) in rechtvaardigheid.

De structureel ongehoorzame Israëlieten zouden en zullen worden verwijderd van de gehoorzame dienaren van God. De Knecht van het verbond zou beginnen met het reinigen van *de zonen van Levi*. Hij zou en zal hen zuiver maken als goud en zilver, en hun vuile zonden afwassen, zodat ze weer goede offers brengen. Goede offers voldoen aan de voorschriften van God. Zulke offers wil de Here graag aannemen.

4 Een (graan)offer (of Een geschenk) van Juda en Jeruzalem zal voor (of van/naar) Jahweh aangenaam zijn als (in) de dagen van eeuwig en als (in) vroegere (of (oer)oude) jaren (vgl. Mal.2:5).

5 “Ik (= Jahweh) zal dichterbij [naar (of bij)] jullie komen (of zal [naar (of bij)] jullie naderen) voor (of naar) de rechtspraak. Ik zal een snelle (of haastende/vlugge) getuige zijn (of worden) met (= tegen) de tovenaars, met (= tegen) de echtbrekers (of overspelers), met (= tegen) (hen) die [tot/voor] vals (of leugenachtig) zweren (of vervloeken), met (= tegen) de onderdrukkers (of afpersers) van het loon (of de beloning) van de loonarbeider (of de huur-ling), de weduwe en de wees, en (hen) die de vreemdeling (of de tijdelijke inwoner) neerbui- gen (of wegstoten/aan de kant dringen), en voor Mij geen ontzag (of geen eerbied) hebben (of en Mij niet vrezen)”, heeft Jahweh van de (hemelse) legers gezegd.

God de Vader (= Jahweh) zal niet alleen recht spreken over de priesters, maar over iedereen. Hij zal ook getuigen tegen alle ongehoorzame Joden (uit het Tweestammenrijk), Israëlie-

Die naam wordt niet zomaar gebruikt. Als die naam van God wordt gebruikt, dan heeft dat een bepaalde betekenis. Het wil zeggen: “Geloof het nu maar, want Ik, de Verbondsgod, Ik ben, die Ik ben, heeft het gezegd.”

⁴⁶ Uit deze tekst in het Oude Testament blijkt (al) duidelijk het verschil tussen God de Vader en God de Zoon. God zendt zijn boodschapper (= Johannes de Doper), zodat hij voor zijn gezicht de weg zal opruimen. De Heer (= de Here Jezus) die jullie zoeken, zal plotseling naar zijn tempel komen. Let op, de Knecht van het verbond (= de Here Jezus) in wie jullie genoegen hebben, komt, heeft Jahweh (= God de Vader) van de (hemelse) legers gezegd. God de Vader (= Jahweh) kondigde hiermee de komst van zijn zoon (= *de Knecht van het verbond*) aan.

ten (uit het Tienstammenrijk) en heidenen: alle mensen die hun naaste niet liefhebben, en niet van de Here houden. Dat zijn personen die hun medemensen slecht behandelen, de zwakken in de samenleving (laten) onderdrukken en/of in de kou laten staan. Het zijn mensen die Gods goede en liefdevolle wetten aan hun laars lappen.

Door de invloed van heidense vrouwen kwam er dus bij de Joden toverij voor. Tovenarij was in de wetten van Mozes streng verboden (Ex.22:18, Lev.19:26, Deut.18:10-12). Echtbreken en vals zweren horen eveneens bij de ergste zonden. Ze worden in de 10 geboden dan ook nadrukkelijk verboden (Ex.20:14,16, Deut.5:18,20, vgl. Lev.19:12, 20:10, Deut.22:22, Ps.24:4, Jer.5:2, enz.).

Met de vreemdelingen worden niet alle buitenlanders in Israël bedoeld. Soms gaat het over mensen die zich bij het Joodse volk hadden aangesloten (Jes.56:3,6). Dat waren mensen die langdurig in Israël woonden.⁴⁷ Hier gaat het over mensen die tijdelijk in het heilige land waren of woonden. Ook deze kwetsbare buitenlanders moesten eerlijk worden behandeld. Terwijl Maleachi de vermenging met het afgodische heidendom bestreed, kwam hij in overeenstemming met de wetten van Mozes op voor de rechten van de vreemdelingen. Deze mensen mochten niet worden onderdrukt, uitgebuit, en/of aan de kant worden geduwd (Lev.19:33,34, 24:22, Deut.1:16, 24:14,17, Jer.22:3, enz.).

Jezus Christus is inderdaad gekomen om het volk te zuiveren van hun zonden. Hij sprak eveneens recht, en veroordeelde het kwaad, en Hij kondigde Gods zware straffen en berechting aan (Mat.21:12,13,33-45, 23:1-38, Luk.19:41-44, 23:27-30). Hij zal op de jongste dag van deze oude aarde opnieuw komen om samen met God de Vader recht te spreken (Mal.4:1-3, 2Tim.4:1, Op.11:15-18, 20:11-15).

⁴⁷ Deze mensen moesten ook God dienen, zich laten besnijden (Gen.17:12-14), en net als de Joden in de tempel offers laten brengen (Num.13:14-16, 1Kon.8:41-43). Ze moesten zich aan de Joodse wetten houden (Ex.12:19, Levi.17:13).

6. Oproep tot bekering.

Hoofdstuk 3:6-12

6 “Ja, Ik ben Jahweh. Ik ben niet veranderd, en jullie, zonen van Jakob, jullie zijn niet vergaan.”

7 “Vanaf de dagen van jullie voorvaders zijn jullie afgeweken van mijn voorschriften, en hebben jullie ze niet in acht genomen. Keert terug naar Mij, en zal Ik naar jullie terugkeren”, heeft Jahweh van de hemelse legers gezegd. Jullie zeggen: “Waarin moeten wij terugkeren?”

8 “Mag een mens God beroven? Ja, jullie zijn berovers van Mij. Jullie zeggen: “Waarin hebben wij U beroofd?” Van de tiende en van het hefoffer.”

9 “Met een vloek zijn jullie vervloekt, en jullie hebben Mij beroofd: het heidenvolk in zijn geheel.”

10 “Brenge de hele tiende mee naar het voorraadhuis, en het zal eten in mijn huis zijn. Stel Mij daarmee toch op de proef”, heeft Jahweh van de hemelse legers gezegd; “of Ik niet voor jullie de sluisen van de hemel zal openen. Ik zal meer dan genoeg zegen voor jullie uitstorten.”

11 “Ik zal voor jullie de sprinkhaan dreigend toespreken, en hij zal voor jullie de vrucht van de grond niet verwoesten. De druivenplant op de akker zal voor jullie niet zonder vruchten zijn”, heeft Jahweh van de hemelse legers gezegd.

12 “Alle heidenvolken zullen jullie gelukkig prijzen, omdat jullie zelf een begeerlijk land zullen zijn”, heeft Jahweh van de hemelse legers gezegd.

6 “Ja, (of (om)dat/want) Ik ben Jahweh. Ik ben niet veranderd, en jullie, zonen van Jakob, jullie zijn niet vergaan (of omgekomen).”

Het Joodse volk bestond, en bestaat nog steeds. Ondanks alles bleef en blijft God van zijn volk houden.

7 “[Van of Voor)] vanaf de dagen van jullie (voor)vaders zijn jullie afgeweken van(uit) mijn voorschriften (of mijn bepalingen), en hebben jullie (ze) niet in acht genomen (of onderhouden/bewaakt/bewaard). Keert terug (of Keert om) naar Mij, en zal Ik naar jullie terugkeren (of omkeren)”, heeft Jahweh van de (hemelse) legers gezegd. Jullie zeggen: “In wat (of hoe) (= Waarin) moeten (of zullen) wij terugkeren (of omkeren)?”

Terwijl de Israëlieten al eeuwenlang afgeweken waren van Gods geboden (Jes.43:27, Ezech.16, 20:5-9, 23, enz.), bleef de Here ze oproepen tot bekering.

8 “Mag (of Zal) een mens (= een adam) God beroven? Ja, (of (om)dat/want) jullie zijn (be)rovers van Mij. Jullie zeggen: “In (of Met) wat (of hoe) (= Waarin/Waarmee) hebben wij U beroofd?” Van de tiende (of het tiende deel) en van het (hef)offer (of de heffing).”

De Joden bestalen God, omdat ze de belasting van de tienden niet (helemaal) opbrachten. Een tiende deel van de oogst moesten de Joden aan de Leviëten geven, en de Leviëten moesten daarvan weer een tiende deel aan de priesters geven (Num.18:24-32, Deut.14:22-29). Deze belasting was vooral voor het inkomen van de Leviëten en priesters.

9 “Met (of Door/In) een vloek zijn jullie vervloekt, en van Mij zijn jullie (be)rovers (= en jullie hebben Mij beroofd): het (heiden)volk alles van hem (= in zijn geheel).”

Doordat het Joodse volk (als een heidenvolk) de belasting van de tienden niet of ten dele niet

opbracht, moesten de Levieten zelf akkers bewerken. Daardoor hadden ze te weinig tijd voor de dienst in de tempel (Neh.13:5,10). Daarom vervloekte God de Joden. Door die vloek bracht het land te weinig op, en viel de oogst tegen (v.10, vgl. Hag.1:6).

10 “Brenge (of Voert) de hele tiende (mee) naar het voorraadhuis, en het (of hij) zal eten (of een prooi) in mijn huis zijn. Stel (of Toets) Mij met (of in/door) dit (= Mij daarmee) toch op de proef”, heeft Jahweh van de (hemelse) legers gezegd; “of (of als/indien) Ik niet voor (of naar/van) jullie de sluizen (of de vensters) van de hemel[en] zal openen. Ik zal tot(dat) uitputtend (of zonder) (= Ik zal meer dan) genoeg zegen voor (of naar/van) jullie uitstorten (of uitgieten/ledigen).”

Het Joodse volk werd opgeroepen om de belasting van de tienden weer volledig naar het voorraadhuis te brengen, zodat er eten was voor de Levieten en de priesters. Het voorraadhuis was een bijgebouw van de tempel. Daar werden de tienden en andere belastingen verzameld (2Kron.31:11,12, Neh.10:35-39, 13:12).

De Joden mochten de Here zelfs op de proef stellen. Als ze trouw de belasting van de tienden zouden opbrengen, dan zou Hij ze royaal zegenen. God zou veel regen geven, zodat er een grote oogst zou komen (vgl. Gen.7:11, 2Kon.7:2).

Zo moeilijk was deze proef niet, want na een eerdere bekering van de Joden had de Here al vaker op die manier zijn volk gezegend. Tijdens de reformatie van koning Hizkia (727 – 697) zegende Hij zijn volk, zodat er eten in overvloed was (2Kron.31:1-10, vgl. Hag.2:16-20).

11 “Ik zal voor (of van) jullie [met (of in)] de (op)(vr)eter (of de kaalvreter) (= de sprinkhaan) dreigend toespreken (of bestraffen), en hij zal voor (of van) jullie de vrucht van de grond niet verwoesten (of vernietigen). De druivenplant in (= op) de akker (of het veld) zal voor (of van) jullie niet zonder vrucht(en) (of niet onvruchtbaar/kinderloos) zijn (of worden)”, heeft Jahweh van de (hemelse) legers gezegd.

12 “Alle (heiden)volken zullen jullie gelukkig prijzen, (om)dat (of want) jullie zelf een begeerlijk (of wenselijk/genoeglijk) land (of aarde) zullen zijn (of zullen worden)”, heeft Jahweh van de (hemelse) legers gezegd.

Alle volken zouden zien, dat het erg goed zou gaan met de Joden. Daarom zouden ze Gods volk gelukkig prijzen. Kortom, gehoorzaamheid aan de Here zou grote zegen brengen.

7. De dag van het eindoordeel van God.

Hoofdstuk 3:13-4:4

13 “Krachtig zijn jullie woorden over Mij geweest”, heeft Jahweh gezegd. “Jullie zeggen: “Wat hebben wij met elkaar over U besproken?”

14 Jullie hebben gezegd: “God dienen is nutteloos. Wat is de winst, dat wij zijn ambt hebben onderhouden, en dat wij in het zwart zijn gegaan voor het gezicht van Jahweh van de hemelse legers?”

15 “Welnu, wij prijzen de hoogmoedige mensen gelukkig. Ook zij die kwaadaardigheid doen, zijn opgebouwd. Ook zij hebben God op de proef gesteld. Zij ontsnapten.”

16 Toen hebben zij die voor Jahweh ontzag hebben, ieder met zijn kameraad, met elkaar gesproken. Jahweh schonk er aandacht aan. Hij luisterde. Voor Hem werd een gedenkboekrol geschreven van hen die voor Jahweh ontzag hebben, en van hen die rekening houden met zijn naam.

17 “Zij zullen van Mij zijn”, heeft Jahweh van de hemelse legers gezegd; “voor de dag die Ik maak; een kostbaar bezit. Ik zal hen sparen, zoals ieder zijn zoon spaart, die hem dient.”

18 “Jullie zullen tot inkeer komen. Jullie zullen het verschil zien tussen een rechtvaardig iemand en een kwaadaardig iemand; tussen een dienaar van God en wie Hem niet heeft gediend.”

1 “Ja zie, de dag komt, brandend als een oven. Alle hoogmoedige mensen en allen die kwaadaardigheid doen, zullen als een stoppel zijn. De dag die komt, zal hen verbranden”, heeft Jahweh van de hemelse legers gezegd; “die zal geen wortel en tak van hen overlaten.”

2 “Voor jullie, die ontzag hebben voor mijn naam, zal de zon van rechtvaardigheid opgaan, en genezing zal onder haar vleugels zijn. Jullie zullen wegtrekken. Jullie zullen dartelen als kalveren van een stal.”

3 “Jullie zullen de kwaadaardige mensen vertrappen, zodat zij als as zullen worden onder jullie voetzolen op de dag dat Ik handel”, heeft Jahweh van de hemelse legers gezegd.

4 “Denkt aan de wet van Mozes, mijn dienaar, die Ik hem op Horeb bevolen heb voor heel Israël: voorschriften en rechtsregels!”

De Joden spraken beledigend en brutaal over de Here. Ondanks dat vroegen ze zich zelfs af, in welk opzicht ze Hem vermoedden met hun geklaag.

13 “Krachtig (of Sterk) zijn jullie woorden over (of tegen) Mij geweest (of geworden)”, heeft Jahweh gezegd. “Jullie zeggen: “Wat (of Hoe) hebben wij (met elkaar) over (of tegen) U (of Jou) besproken (of gesproken)?”

De Joden hadden namelijk gezegd, dat het geen zin had om de Here te dienen. Het naleven van zijn geboden zou niets opleveren.

14 Jullie hebben gezegd: “God dienen is nutteloos (of leegheid). Wat (of Hoe) is de (onrechtmachtige) winst (of het voordeel), (om)dat (of want) wij zijn ambt (of zijn (ceremoniële) functie/wacht/hoede) hebben onderhouden (of bewaakt/bewaard/behoed), en (om)dat (of want) wij in het zwart (of in de rouw) zijn gegaan (of hebben gewandeld) vanuit (= voor) het gezicht van Jahweh van de (hemelse) legers?”

Doordat de Joden niet trouw zorgden voor het levensonderhoud van de priesters en de Levie-

ten, moesten deze mensen (gedeeltelijk) daar zelf maar voor zorgen. Daardoor konden ze niet optimaal functioneren als priesters en Levieten in dienst van God. Ook werd voor hen de verleiding groot om zich te laten omkopen bij de uitvoering van hun belangrijke taken. Een priester die gebrek lijdt, en die moet rechtspreken, en/of offerdieren op geschiktheid moet beoordelen, kun je met geschenken gemakkelijker beïnvloeden.

Veel Joden echter zagen de Here, zoals de heidenen hun afgoden zagen. Goden moest je tevreden stellen met offers, vasten, rituelen en gebeden. Welnu, zo redeneerden veel Joden; ze hadden de Here toch op tijd zijn offers gebracht, en ze hadden ook voor hem gevast en gebeden. Ondanks dat alles, luisterde Hij niet naar hen.

Zelfs in het zwart gaan voor de Here zou volstrekt zinloos zijn. Dit rouwen voor God was een vorm van zelfvernedering (Ps.38:7, vgl. Ps.42:10). Het ging vaak samen met bidden en vasten (Ps.35:13,14, Joël 1:13,14).

God wilde echter in de eerste plaats, dat ze Hem uit liefde in gehoorzaamheid dienden. Hij wilde ook, dat ze elkaar zouden liefhebben. Daar ontbrak het aan. Ze brachten Hem wel offers, maar ze luisterden niet naar Hem. Daarom wilde de Here ook niet naar die ongehoorzame Joden luisteren.

15 “Welnu, wij prijzen de hoogmoedige(of overmoedige/trotse)(mense)n gelukkig. Ook (of Zelfs/Toch) zij die kwaadaardigheid doen (of maken/handelen), zijn (op)gebouwd (ge worden). Ook (of Zelfs/Toch) zij hebben God op de proef gesteld (of uitgeprobeerd/getoetst). Zij ontsnapten (of ontkwamen).”

Volgens veel Joden zou het misschien zelfs beter zijn om de Here maar helemaal niet meer te dienen, want de kwaadaardige mensen zouden juist alleen maar voorspoed hebben. Door hun slechte daden stelden zij Hem op de proef, maar zijn straffen en vonnissen zouden uitblijven (vgl. 1Kor.15:19).

Ondanks dit alles waren er onder de Joden gelukkig ook nog mensen die de Here echt wilden dienen. Zij zeiden tegen elkaar, dat God het kwaad heus wel zou merken.

16 Toen (of Dan) hebben zij die voor Jahweh ontzag (of eerbied) hebben (of zij die Jahweh vrezen), een man (= ieder) met zijn kameraad (of zijn naaste/vriend), (met elkaar) gesproken (of besproken). Jahweh schonk (er) aandacht aan. Hij luisterde. Voor (of Van) [het gezicht van] Hem werd een gedenk(boek)rol geschreven van (of voor) (hen) die voor Jahweh ontzag (of eerbied) hebben (of zij die Jahweh vrezen), en van (of voor) (hen) die rekening houden met zijn naam (of (hen) die zijn naam hoog achten).

De Here houdt (in zijn gedachten) een gedenkboek bij, en Hij schrijft daarin (of en Hij onthoudt) de namen van de mensen die echt van Hem houden (vgl. Ex.32:32,33, Ps.56:9, 69:29, Jes.4:3, Dan.7:10, Fil.4:3, Op.20:15). Dit gedenkboek is natuurlijk beeldspraak, maar de bedoeling is, dat God alles ziet, hoort en onthoudt. Uiteindelijk zal Hij iedereen beoordelen.⁴⁸

17 “Zij zullen van (of voor) Mij zijn (of worden)”, heeft Jahweh van de (hemelse) legers gezegd; “voor (of van) de dag die Ik maak (of doe); een kostbaar (of waardevol) bezit (of een schat). Ik zal [over] hen sparen (of hen ontzien/medelijden met hen hebben), zoals een man (= ieder) [over] zijn zoon spaart (of ontziet/medelijden met zijn zoon heeft), die hem dient.”

Er zal een dag komen, dat God de mensen die Hem trouw dienen, zal belonen. Hij zal zijn dienaren behandelen, zoals een vader een goede zoon behandelt (vgl. Rom.8:23).

⁴⁸ Het bijbelboek Habakuk behandelt dit onderwerp op een schitterende manier. Hoe zal het uiteindelijk met de kwaadaardige mensen aflopen? Zijn ze echt wel gelukkig? Hebben ze echt vrede in hun hart, ook al lijkt het met hen zo goed te gaan? Zie Turenout T. van, Habakuk, de omhelsde, Grijpskerk, 2020.

Dan zullen de brutale en *overmoedige* klagers het grote verschil zien tussen de trouwe dienaren van de Here en de kwaadaardige mensen; tussen mensen die van God houden, en die niet van Hem houden (vgl. Ps.58:12).

18 “Jullie zullen tot inkeer komen (of terugkeren/je bekeren). Jullie zullen (het verschil) zien (of Jullie zullen onderscheiden) tussen (of te midden van) een rechtvaardig(e) (iemand) naar (of voor/van) (= en) een kwaadaardig(e) iemand; tussen (of te midden van) een dienaar van God naar (of voor/van) (= en) wie Hem niet heeft gediend.”⁴⁹

1 “Ja (of (Om)dat/Want) zie, de dag komt, (ver)brandend (of ontbrandend) als een (bak)oven. Alle hoogmoedige(of overmoedige/trotse)(mense)n en allen die kwaadaardigheid doen (of maken), zullen (als) een stoppel (of kaf/stro) zijn (of worden). De dag die komt (of D(i)e komende dag), zal hen (in een laaiend vuur) (ver)branden”,⁵⁰ heeft Jahweh van de (hemelse) legers gezegd; “die zal geen wortel en tak van (of voor) hen (over)laten.”

De dag waarop God iedereen zal berechten, zal zeker komen. Die dag zal als een brandende (bak)oven zijn voor de brutale klagers en voor de mensen die de Here niet wilden dienen. Hij zal ze verbranden. Ze zullen met wortel en tak worden uitgeroeid. Het vuur zal hier vernietigen en zuiveren.

2 “Voor (of Van) jullie, die ontzag (of eerbied) hebben voor mijn naam (of die mijn maan vrezende), zal de zon van rechtvaardigheid opgaan (of (ver)schijnen), en genezing (of gezondheid) zal onder (of in/met/door) haar vleugels zijn. Jullie zullen wegtrekken (of vertrekken). Jullie zullen dartelen (zo)als (stier)kalveren van een stal.”

Voor Gods trouwe dienaren zal *de zon van rechtvaardigheid* opgaan (vgl. Ps.37:6). Het licht van recht zal de duisternis van het onrecht verdrijven. Onder de vleugels die de zon bij het opstijgen zou gebruiken, zal genezing zijn.⁵¹ De dienaren van de Here zullen net zo blij zijn als kalveren die na de winter voor het eerst naar buiten mogen.

3 “Jullie zullen de kwaadaardige(mense)n vertrappen (of (ver)treden/(uit)persen), zodat (of (om)dat/want) zij (als) as zullen worden (of zijn) onder jullie voetzolen in (= op) de dag dat (of die) Ik handel (of Ik doe/maak)”, heeft Jahweh van de (hemelse) legers gezegd.⁵²

In duidelijke beeldspraak wordt het eindoordeel van de Here over de kwaadaardige en rechtvaardige mensen aangekondigd. *Op de dag dat God zal handelen*, en in actie zal komen, zul-

⁴⁹ In sommige vertalingen bestaat geen hoofdstuk 4. De 6 verzen uit dat hoofdstuk staan daar achterin hoofdstuk 3.

⁵⁰ De vorm waarin het Hebreeuwse woord hier voor *(ver)branden* wordt gebruikt, duidt op een felle brand van een groot en/of hevig brandend vuur.

⁵¹ Bij de Babyloniërs en de Egyptenaren werd de zon regelmatig als een vliegende schijf afgebeeld.

⁵² Hier wordt niet bedoeld, dat de rechtvaardige mensen de kwaadaardige mensen zullen doodtrappen of vertrappen. Ze zullen evenmin hun lijken vertrappen tot as. In vers 1 van dit hoofdstuk staat, dat kwaadaardige mensen zullen vergaan door een laaiend vuur.

Vanuit het beeld van een veroverde stad die door de veroveraars in brand wordt gestoken, wordt hier door God gesproken. Als die brand was uitgewoed, dan vielen de verkoolde resten van de verbrande lichamen uit elkaar. Wanneer er daarna weer mensen overheen liepen om de verwoeste stad te herstellen, dan werden die restanten vertrapt tot as. Waarschijnlijk is het met de stad Jeruzalem, die in 70 na Christus door de Romeinen in brand werd gestoken, ook zo gegaan.

Als deze oude aarde zal vergaan, dan zal er echter niets van overblijven (Ps.102:26,27, Mat.24:35, Luk.21:33, 2Pet.3:10-12). Een nieuw geschapen Jeruzalem zal neerdalen vanuit de hemel (Op.21:1-22:5).

Jahweh betekent *Ik zal zijn, die Ik ben, of Ik ben, die Ik ben*. Hij is de trouwe Verbondsgod. Met deze naam maakte God Zich aan Mozes bekend (Ex.3:14). De Statenvertalers vertaalden deze naam van God met *de HEERE*. Die naam wordt niet zomaar gebruikt. Als die naam van God wordt gebruikt, dan heeft dat een bepaalde betekenis. Het wil zeggen: “Geloof het nu maar, want Ik, de Verbondsgod, Ik ben, die Ik ben, heeft het gezegd.”

len de kwaadaardige mensen worden berecht, en de gehoorzame gelovigen zullen worden gezegend. Iedereen zal weten, dat het wel degelijk uitmaakt, of je de Here nu wel of niet dient.

4 “Denkt aan (of Herinnert je) de wet van Mozes, mijn dienaar, die Ik hem in (= op) Horeb bevolen (of opgedragen/geboden) heb voor (of over) heel Israël: voorschriften (of bepalingen) en rechtsregels!”

De profeet Maleachi gaf nog eens kort maar krachtig aan, hoe de Joden God moesten dienen. Alle Israëlieten moesten zich houden aan de geboden en regels die Here via Mozes aan zijn volk had gegeven.

8. De komst van Elia.

Hoofdstuk 4:5,6

5 “Zie, Ik zend naar jullie de profeet Elia voor de komst van de grote en ontzagwekkende dag van Jahweh.”

6 “Hij zal het hart van de vaders laten terugkeren naar de zonen, en het hart van de zonen naar hun vaders. Zodat Ik niet zal komen, en Ik de aarde zal slaan met de ban.”

Als de wegbereider van de Zoon van God kondigde Johannes de Doper de eerste komst van de Here Jezus aan. Na de voorloper Johannes de Doper kwam *de Knecht van het verbond*. Dat was Jezus Christus (Mal.3:1). Jezus zei, dat de profetie van Maleachi (3:1) hiermee was vervuld (Mat.11:10,14, 17:11-13, Mark.9:11-13, Luk.1:13-17, 7:27). Hij sprak toen over de wegbereider van zijn eerste komst als mens op aarde.

5 “Zie, Ik zend (of stuur) naar (of voor/van) jullie de profeet Elia voor (of van/naar) [het gezicht van] de komst van de grote en ontzagwekkende (of eerbiedwekkende/gevreesde) dag van Jahweh.”

De Joden dachten, dat die wegbereider dezelfde was als de Elia van dit vers. Vanuit die gedachtegang was Elia inderdaad gekomen. Daarom zei Jezus ook, dat Elia was gekomen, maar daarbij verwees Hij vooral naar de wegbereider uit het vorige hoofdstuk (Mal.3:1).

Veel Joden geloofden echter, dat de Here Jezus niet alleen zou rechtspreken, maar ook, dat de grote dag van Gods eindoordeel dichtbij gekomen was. Hij zou al zijn vijanden vernietigen. Jezus zou de Romeinen het land uitjagen, en zijn eeuwig koninkrijk op aarde stichten. De Zoon van God ging daar heel duidelijk tegenin. Zijn koninkrijk is niet van deze wereld (Joh.18:36). Niet Gods Zoon, maar God de Vader zal alle vijanden verslaan (Ps.110:1).⁵³

Johannes de Doper zei van zichzelf, dat hij niet Elia was. Hij deed geen wonderen en tekenen, zoals de profeet Elia. Hij was niet die grote en machtige profeet die de Joden van die tijd verwachtten. Johannes kondigde niet de komst van Jahweh en de dag van het laatste oordeel aan. Hij wilde alleen de weg vlak (laten) maken voor Jezus, de Zoon van God (Joh.1:21-34).

Jezus vervulde de wetten van Mozes, en Hij leerde de mensen, hoe ze zich aan Gods voorschriften moesten houden. Ze moesten het meest van de Here houden, en elkaar liefhebben, zoals ze van zichzelf houden (Mat.22:37-40, Mark.12:30-33).

Na zijn lijden en sterven steeg de Here Jezus van de aarde op naar de hemel (Hand.1:9). De Mensenzoon kwam de hemel binnen, en nam plaats op de troon aan de rechterhand van God de Vader (Hand.2:33-36). Jahweh gaf aan Hem de koninklijke macht over heel de schepping (Dan.7:13,14, Op.1:5). Deze belangrijke gebeurtenissen zijn al achter de rug. Wij leven vandaag ongeveer 2000 jaren later.

Kort voordat de Here Jezus als koning zal terugkomen, komt Jahweh (Zach.14:3-7). Met Jahweh wordt God de Vader bedoeld (Zach.14:7, vgl. Mat.24:36, Mark.13:32, Ps.110:1).⁵⁴ Hij

⁵³ Zie Turenout T. van, Psalmen, profetische liederen, Grijpskerk, 2023.

⁵⁴ De Statenvertalers vertaalden Gods naam *Jahweh* met *de HEERE*.

Geen mens kan Hem (volledig) zien, want dan zou hij of zij sterven (Ex.33:18-23). De heerlijkheid van Jahweh is daarvoor veel te groot.

De Here Jezus wordt echter nergens in de Bijbel met Jahweh aangeduid. Hij kan wél door mensen worden gezien. Voor zijn komst als een sterfelijk mens op deze wereld, vertoonde de Zoon van God zich aan sommige mensen als dé Knecht van de Here ofwel dé Knecht van Jahweh. Bij de beschrijvingen van zijn verschijningen in het Oude Testament blijkt dat uit het tekstverband (Gen.16:10-13, 22:11,12, 31:11-13, Ex.3:2, Num.22:22-35, Joz.5:13-15, Richt.6:11-23, 13:3-22, Zach.1:8-12).

zal eerst alles aan de voeten van de Messias Jezus onderwerpen (Ps.2, 110:1, Hand.2:33-36, Hebr.1:13,14, 10:12,13). Daarna zal de Zoon van de almachtige God terugkomen, zoals Hij is weggegaan (Hand.1:11). Dan komt de grote dag van het eindoordeel van de Here.

In deze verzen (Mal.4:1-6) wordt niet gesproken over de komst van de Knecht van het verbond, maar over komst van Jahweh, en de grote ontzagwekkende dag van het eindoordeel van God (Joël 2:31). Jahweh was hier via de profeet Maleachi aan het woord.

Voordat God de Vader zal komen, zal Hij de profeet Elia sturen. In het bijbelboek Openbaring wordt het profetische werk van de 2 getuigen vergeleken met dat van Mozes en Elia. Vuur zal uit hun mond komen, en hun vijanden verslinden. Als iemand hun kwaad zal willen doen, zal hij worden gedood. Deze profeten en getuigen van God zullen de hemel kunnen sluiten, zodat er geen regen zal vallen (Op.11:5,6, vgl. 1Kon.17:1, Jak.5:17).⁵⁵ Een groot en machtig profeet als Elia zal de mensen met woorden en tekenen waarschuwen.⁵⁶

6 “Hij zal het hart van de vaders laten terugkeren (of laten omkeren/terugbrengen) naar (of voor/over/op) de zonen, en het hart van de zonen naar (of voor/over/op) hun vaders. Zodat Ik niet zal komen, en Ik de aarde (of het land) zal (ver)slaan (of treffen) met de ban(vloek) (of een uitbanning/verwoesting).”

Evenmin als de eerste Elia en Johannes de Doper zal deze profeet Elia mensen kunnen bekeren. Dat is ook niet de bedoeling van vers 6. Profeten kunnen mensen wel oproepen om zich te bekeren (vgl. Luk1:17), zodat het hart van de vaders weer zal terugkeren naar hun zonen, en dat van die zonen naar hun vaders.

Dit was een sprekend (voor)beeld voor die tijd. Veel vaders hadden in de dagen van de profeet Maleachi veel te weinig zorg voor hun kinderen. Ze stuurden hun vrouw en ook de moeder van de kinderen weg, en haalden een vreemde heidense vrouw in huis, die de afgoden diende. Veel kinderen dienden daardoor de afgoden in plaats Jahweh, de God van hun vaders. De profeet die de Here zal sturen, zal de vaders aansporen om goed voor (de opvoeding van) hun kinderen te zorgen, en goed leiding te geven aan de gezinnen, zodat het hart van de kinderen weer openstaat voor de vaders en voor de God van hun (voor)vaders. De profeet zal dus de mensen oproepen om te leven, zoals de Here dat wil, zodat er weer echte vrede zal heersen in de gezinnen en families. Zo zal een profeet als Elia de mensen goed voorbereiden op de komst van God de Vader.

Als de heidenen de Here massaal verwerpen, zal Hij zich over zijn volk Israël weer ontfermen (Rom.11:25-32). Jozef ofwel (Noord-)Israël en Juda zullen worden herenigd (Jes.11:13, Ezech.37:16-20,22). Uit de verre landen waarheen God hen had verstrooid, zal Hij ze verlossen (Jer.23:6-8, 30:10, Zach.10:6-12). De Here zal Israël en Juda weer terugbrengen naar het heilige land, dat Hij aan hun voorvaders heeft gegeven (Jes.11:11-16, Jer.16:15-18, 30:3, Ezech.37:21,22,28, Hos.1:10-12, 2:15-22, Am.9:14,15). Het dode Israël zal weer herrijzen. De Israëlieten zullen zich bekeren (Ezech.36:26,27 Hos.3:5, 14:5, Zach.12:10-14, 13:8,9). God zal hun ogen openen voor het nieuwe verbond, dat Hij met hen sluit (Ezech.37:26, Rom.11:27, Jer.31:31-34, 32:40-41, vgl. Hebr.8:8-12). De mensen in het heilige land zullen honderden jaren oud kunnen worden (Jes.65:20-23).⁵⁷

Een lange periode na de bekering van het overgrote deel van de Joden en Israëlieten zal een

⁵⁵ Ook hebben de getuigen net als Mozes, de macht van God gekregen om water in bloed te veranderen, en de aarde te slaan met allerlei plagen, zo vaak als ze dat willen.

⁵⁶ Je zou kunnen zeggen, dat *de profeet Elia* in de Bijbel als een herhalend motief wordt gebruikt. Een motief is de kleinste betekenisvolle eenheid in tijd en ruimte binnen een verhaal. Elia of een grote profeet als Elia treedt op in donkere tijden met veel slechtheid en zonde.

⁵⁷ Zie Turenhout T. van, Jesaja, Jahweh redt, Grijskerk, 2022.

profeet als Elia (met één of meer andere profeten) vlak voor de komst van God de Vader de heidenen oproepen tot bekering (Op.11:3-6). Als de mensen niet naar die profeten zullen luisteren, dan zal de Here de aarde met de banvloek treffen. De ban betekende in die tijd uitsluiting en vernietiging (Lev.27:28,29, Deut.13:16,17, 20:16-18).

Evenals bij de waarschuwingen van de eerste profeet Elia en van Johannes de Doper zal het overgrote deel van de mensen niet naar die profeten luisteren. Kwaadaardige mensen zullen hen zelfs vermoorden. Ze zullen erg blij zijn met hun dood (Op.11:7-10).

De Here zal echter zijn woorden waar maken. Omdat het overgrote deel van de mensen zich tegen Hem zal verzetten, zal Hij de aarde slaan met de ban. De oude aarde zal worden vernietigd (Ps.102:26,27, Mat.24:35, Luk.21:33, 2Pet.3:10-12). De mensen die God niet willen gehoorzamen, zullen door de hemelse Vader worden veroordeeld tot de 2^e dood; dat is het eeuwige vuur (Op.20:14,15).

De berechting door Jahweh van de kwaadaardige mensen zal eveneens de bevrijding betekenen voor de gelovigen die Hem dienen. Voor eeuwig zal de zon van rechtvaardigheid voor hen opgaan (2Pet.3:13), en al hun ziekten en kwalen zullen genezen (v.2, Op.22:2). Voor hen zal er voor altijd vrede zijn (Op.21:1-22:5).⁵⁸

⁵⁸ Zie Turennot T. van, De Openbaring mag niet verborgen blijven, Grijskerk, 2023.

4. GODS GEOPENBAARDE PLAN MET ZIJN VOLK.

1. Terugblik en toekomstperspectief.

Bijna alle opgeschreven profetieën van de profeet Maleachi zijn al vervuld. Het Joodse volk bleef grotendeels ongehoorzaam. De Joden konden op die manier niet eeuwig veilig wonen in het beloofde land. Jaren van strijd, oorlogen, vervolging en ellende waren het gevolg. Rijke profetieën en beloften van God over bevrijding en verlossing kwamen niet uit, of werden door de Here uitgesteld (bv. Ezech.40-48). In 63 voor Christus kwamen de Joden door ongehoorzaamheid aan God en hun eigen onderlinge ruzies onder de macht van de Romeinen.

Na de profeet Maleachi liet de Here zich eeuwenlang niet meer horen door het optreden van profeten (1Mak.9:27, vgl. 1Mak.4:46, 14:41). Doordat het grotendeels ongehoorzame Joodse volk niet naar God wilde luisteren, wilde Hij niet meer naar hen luisteren. De periode dat Jahweh niet meer rechtstreeks door middel van profeten zijn woord liet horen, duurde tot de komst van Johannes de Doper.

Na een lange periode waarin geen profeet optrad, was het profeteren van Johannes de Doper iets heel bijzonders. Mede daarom dachten veel Joden, dat Johannes de profeet was, die door Maleachi was aangekondigd (Joh.1:19-23). Johannes was de boodschapper die de weg klaarmaakte voor de Knecht van het verbond (Mal.3:1). Die knecht was de Here Jezus.

Jezus Christus steeg na zijn lijden en sterven van de aarde op naar de hemel (Hand.1:9). Hij kwam de hemel binnen, en Hij nam plaats op de troon aan de rechterhand van God de Vader (Hand.2:33-36). Jahweh gaf Hem de koninklijke macht over heel de schepping (Dan.7:13,14, Op.1:5).

Wij leven nu ongeveer 2000 jaren later. God de Vader zal een profeet als Elia sturen. Hij zal het hart van vaders terugvoeren naar de kinderen, en het hart van kinderen naar hun vaders. Die profeet zal kwaadaardige en ongelovige heidenen waarschuwen voor de komst van God de Vader.

Met zijn komst zal God de Vader eerst alles aan de voeten van zijn Zoon Jezus onderwerpen (Ps.2, 110:1, Hand.2:33-36, Hebr.1:13,14, 10:12,13). Dan zal Jezus Christus terugkomen, zoals Hij is weggegaan (Hand.1:11). Daarna komt de grote ontzagwekkende oordeelsdag van de God de Vader (Ps.110:1, Zach.14:3-5).⁵⁹

Alle rijken zullen verdwijnen, maar het koninkrijk van de Here Jezus zal eeuwig duren. De satan, die nu nog kan rebelleren tegen het koningschap van Gods Zoon, zal het onderspit delven. Daarna zal onder het eeuwige koningschap van Jezus Christus voor altijd vrede heersen in de nieuwe hemel en op de nieuwe aarde.

⁵⁹ Zie Turennot T. van, Psalmen, profetische liederen, Grijskerk, 2023.

2. Tijdbalk.

De oudere jaartallen zijn slechts benaderingen.

Voor Christus

5155	Schepping.
2895	Zondvloed.
1953	Geboorte van Abram.
1663	Intocht van het volk van de Hebreëen in Egypte.
1448	Uittocht uit Egypte na de 10 ^e plaag.
1448 – 1408	Tocht van de Hebreëen naar Kanaän.
1408 – 1383	Jozua in Kanaän.
1383 – 1033	De tijd van de richters onder het volk Israël.
1033 – 1012	Regering van koning Saul
1012 – 972	Regering van koning David.
972 – 932	Regering van koning Salomo.
969	De tempelbouw onder koning Salomo.
932 – 722	De Koningentijd van Israël, de 10 stammen uit het noorden.
932 – 586	De Koningentijd van Juda, de 2 stammen in het zuiden.
608 – 597	Regering van koning Jojakim
608 – 538	Juda 70 jaar steeds meer onder het juk van Babel (Jeremia).
605	Eerste wegvoering. Daniël en zijn vrienden worden meegevoerd naar Babel.
604 – 562	Regering van koning Nebukadnezar II.
597	Tweede wegvoering. Nebukadnezar II maakt Zedekia vazalkoning in Jeruzalem. Jojachin en de profeet Ezechiël worden meegenomen naar Babel.
586 juni	Val van Jeruzalem.
586 juli	Derde wegvoering, verwoesting van Jeruzalem.
586 – 537	De Joodse ballingschap in Babel.
559 – 529	Kores II is koning over het (grote) rijk van Perzen en Meden.
538 – 332	Israël onder de macht van de Perzen en Meden.
537	De terugkeer van de Joden uit de ballingschap.
521 – 485	Regering van koning Darius I de Pers.
515	De tempel is herbouwd.
485 – 465	Regering van koning Xerxes I, een zoon van Darius I.
465 – 424	Regering van koning Artaxerxes I, de jongste zoon van Xerxes I.
459	De komst van Ezra.
445 – 433	Nehemia in Jeruzalem.
445	Het herstel van de muren rondom Jeruzalem is klaar.
432	De 2 ^e komst van Nehemia.
332 – 323	Israël onder de macht van Alexander de Grote (336 – 323).
323 – 198	Israël onder Egypte.
198 – 142	Israël onder Syrië.
142 – 63	In feite is Juda onafhankelijk.
63	Israël onder het gezag van de Romeinen
4	Geboorte van Jezus Christus.

Na Christus

±29	Hemelvaart van Jezus Christus en het begin van zijn eeuwige koningschap.

5. HET DOEL VAN HET BIJBELBOEK MALEACHI.

We hebben een blik in de toekomst van het verleden mogen werpen. Die toekomst is voor ons grotendeels verleden tijd. Daarbij hebben we ook gezien, hoe de meeste profetieën van het boek Maleachi in vervulling zijn gegaan. Hieruit bleek en blijkt hoe betrouwbaar Gods woorden en profetieën zijn. Door de bestudering van de profetieën die in vervulling zijn gegaan, kunnen we de onvervulde profetieën beter leren begrijpen.⁶⁰ Dit alles kan ons nog veel meer geloofsvertrouwen geven in Gods woord en werk. Vooral voor de profetieën die nog niet in vervulling zijn gegaan.

Ook hier geldt het woord uit de Bijbel: *“Want een ieder die heeft, aan hem zal gegeven worden, en hij zal overvloed hebben; maar van wie niet heeft, ook wat hij heeft, zal van hem afgenomen worden”* (Mat.25:29). Wie studeert in de Bijbel, en er naar handelt, zal groeien, en zal God steeds beter leren kennen. Wie echter oppervlakkig is, en voor de Here geen tijd en moeite overheeft, bij hem of haar stagneert de groei. De Bijbel wordt dan steeds meer een gesloten boek, en de hemel wordt van koper. Zo sprak Jezus in gelijkenissen om het geheim van zijn koninkrijk bekend te maken aan de gelovigen, die er echt interesse in hadden en hebben. Mensen die er wat voor over hebben. Het is echter niet bedoeld voor de oppervlakkige meelopers (Mat.13:10-17,34,35).

God wil ons een deel van zijn plan met de schepping openbaren. Hij vindt het nodig, dat we iets van de toekomst weten. Als onze trouwe Vriend deelt Hij ons er iets van mee.⁶¹ Het rijk van Jezus Christus komt er aan. Het zal alle andere rijken en restanten van rijken verpletteren en vernietigen. Er zal niets van overblijven.

Ook nu moeten we als gelovigen niet stil blijven staan, maar doorgaan en doorgroeien. Laten we maar hard aan het werk gaan, en veel bidden. Bidden om de vervulling van Gods beloften. We hebben immers gezien, dat de wegbereider van Jezus Christus gekomen is. Johannes de Doper heeft in de geest van Elia de weg bereid voor het werk van Jezus Christus op aarde. Zo mogen Gods kinderen vol verwachting uitzien naar een nieuwe profeet Elia. Hij zal de harten van heidenen terugbrengen naar hun hemelse Vader. Deze profeet zal grote macht van de Here krijgen (Op.11:3-6).⁶² Hij zal de komst van God de Vader aankondigen. Dan zal de Here alle vijanden van Jezus Christus verpletteren en vernederen (Ps.110:1).

Nu wij dit alles weten, kunnen we daar in ons leven en gebed rekening mee houden. Als wij in gehoorzaamheid bidden, dan wijzigt God soms zijn plannen (Am.7:1-9). Zo mocht Abraham bidden voor de slechte stad Sodom (Gen.18:16-33). Door het gelovige gebed van koning Hizkia (727 – 697) kwam de profetie dat hij spoedig zou sterven, niet uit. Zijn leven werd met 15 jaren verlengd (Jes.38:1-8). Toen de stad Ninevé zich bekeerde, kwam ook de profetie van Jona niet uit. God spaarde de stad (Jona 3:10). Het gebed van de gelovige doet dus erg veel. Het is een geducht wapen, dat we niet moeten onderschatten of verwaarlozen.

⁶⁰ Vooral het bijbelboek Daniël, waarbij alle profetieën in vervulling zijn gegaan, is een heel goed oefenboek voor leren begrijpen van profetieën.

⁶¹ Sommige mensen denken, dat God niet je vriend wil zijn. De Bijbel is daar heel duidelijk over. Hij was de vriend van Mozes (Ex.33:11) en Abraham (2Kron.20:7, Jes.41:8, Jak.2:23). De Here Jezus noemde zijn discipelen zijn vrienden (Luk.12:4). Zo sprak Hij ook over Lazarus (Joh.11:11). Jezus Christus is de vriend van al zijn dienaren. Voor hen gaf Hij in zijn grote liefde zijn leven (Joh.15:13-15).

⁶² Zie Turennot T. van, De Openbaring mag niet verborgen blijven, Grijskerk, 2023.

We moeten bidden om de komst van God de Vader en van Jezus Christus. Ook moeten we waken. De tekenen van de tijd moeten we in de gaten houden. Het werk moet doorgaan. Gehoorzaam werkend en biddend mogen we meebouwen aan Gods koninkrijk. Met het kompas van Gods Woord moeten we aan de slag. Laten de gelovigen van vandaag en morgen elkaar bemoedigen en aansporen in ware liefde. We moeten de handen ineenslaan, want we hebben elkaar zo ontzettend hard nodig. Als we zo in gehoorzaamheid aan Gods wil aan het werk gaan, dan kunnen we ook vandaag zijn zegen verwachten.

LITERATUUR.

- Abegg M. Jr., The Dead Sea scrolls Bible, San Francisco, 1999.
- Alexander D. en P. e.a., Handboek bij de Bijbel, Den Haag, 1976.
- Bengtson H. e.a., Fischer Weltgeschichte, Berlin, 2004
- Brenton L.C.L., The Septuagint with Apocrypha: Greek and English, 9^e druk, Londen, 2001.
- Dächsel K.A., Bijbel of de geheele Heilige Schrift, deel 4, Jesaja - Maleachi, 2^e druk, Utrecht, 1892.
- Dronkert K., Gids voor het Oude Testament, Kampen, 1964.
- Flavius J., De Oude Geschiedenis van de Joden, vertaling Meijer F.J.A.M. en Wes M.A., 4^e druk, Amsterdam, 2005.
- Grosheide F.W. e.a., Christelijke Encyclopedie, Kampen, 1959.
- Keil C.F., Commentary on the Old Testament, deel 10, The minor prophets, 2^e druk, Massachusetts, 2006.
- Maier G., Wuppertaler Studienbibel, Der Prophet Haggai und der Prophet Maleachi, Wuppertal, 1985.
- Paul M.J. e.a., SBOT, deel 12, Bijbelcommentaar Hosea - Maleachi, Doorn, 2015.
- Pusey E.B., Barnes' Notes, The minor prophets, 2^e druk, Grand Rapids, 2005.
- Ridderbos J., Korte Verklaring, De kleine profeten, deel 3, Haggai - Maleachi, 3^e druk, Kampen, 1968.
- Snoek I., Heilige Geschiedenis, 13^e druk, Den Haag, z.j.
- Woude A.S. van der e.a., Bijbels Handboek, deel 2^a en 2^b, Kampen, 1982/1983.

INDEX.

	2		graanoffer	26, 28, 30
2 getuigen		10, 40	Griekse cultuur	13
			H	
	A		Habakuk	15, 36, 49
Abram		6, 26, 43, 44	Haggai	9, 13, 15, 49
Achaz		14	Hebreeuws	10, 13
Alexander de Grote		43	Hizkia	14, 34, 44
Artaxerxes I		5, 43		
Assyrië		7, 15	J	
	B		Jakob	6, 17, 26, 27, 28, 33
Babel		6, 7, 15, 25, 43	Jeremia	3, 14, 43
Babylonische rijk		7	Jeruzalem	3, 5, 6, 7, 9, 25, 26, 27, 30, 31, 37, 43
betrouwbaarheid van het boek		4, 10	Jesaja	3, 12, 14, 30, 40, 49
Boodschapper van Jahweh		2, 9, 16	Jezus	5, 6, 7, 10, 11, 14, 16, 19, 29, 31, 32, 39, 42, 43, 44, 45
	C		Jezus Sirach	11
Cambyses II		7	Johannes de Doper	15, 31, 39, 40, 41, 42, 44
	D		Johannes Hyrkanus	19
Daniël		3, 23, 43, 44, 49	Jojachin	7, 43
Darius I		7, 9, 43	Jojakim	43
David		6, 7, 43	Joodse cultuur	7, 13
Derde wegvoering		43	Jozua	6
Dode Zeerollen		11, 14, 24, 28	de hogepriester	7
	E		een volksleider	43
echtscheiding		4, 9, 10, 26, 28, 29	Juda	
Edom		15, 17	de stam	7, 11
Edomieten		17, 19	het Tweestammenrijk	15, 26, 27, 30, 31, 40, 43
Eerste wegvoering		43		
Egypte		6, 7, 10, 13, 23, 43	K	
Elia		4, 5, 9, 10, 15, 39, 40, 41, 42, 44	Kanaän	6, 7, 43
Ezau		9, 17, 19	Knecht van de Here	16, 31, 39
Ezechiël		43	Knecht van het verbond	4, 15, 30, 31, 39, 40, 42
Ezra		9, 10, 27, 43	Koningentijd	6, 43
	G		Kores II	3, 7, 22, 23, 43
Gedalja		7		
gedenkboek		35, 36	L	
gemengde huwelijken		4, 9, 10, 26, 27	Levieten	10, 24, 25, 33, 34
God de Vader		16, 26, 31, 32, 39, 40, 41, 42, 44, 45		

M		Samuel	12
Maleachi	2, 4, 5, 6, 9, 10, 11, 12, 13, 14, 15, 16, 17, 22, 23, 25, 26, 27, 28, 29, 31, 32, 38, 39, 40, 42, 44, 46	Saul	6, 43
motief	14, 40	schrijver van het boek	4, 9, 13
Mozes	6, 9, 10, 11, 12, 17, 23, 27, 29, 30, 32, 35, 37, 38, 39, 40, 44	Septuagint	10, 11, 24, 46
N		structuur van het boek	4, 14
Nabateeën	19	Syrië	43
Natan	7, 12	T	
Nebukadnezar II	7, 22, 23, 25, 43	tempel	3, 6, 7, 9, 15, 24, 27, 30, 31, 32, 34, 43
Nehemia	5, 9, 10, 22, 27, 43	tienden	10, 33, 34
Noach	6	Tienstammenrijk	15
P		Tijdbalk	4, 43
Pekach	14	Tweede wegvoering	43
Perzen	7, 43	Tweestammenrijk	25
Perzië	15, 22, 27	V	
Plato	14	verklaringsmethode	4, 11
priesters	4, 10, 20, 21, 22, 23, 24, 25, 26, 28, 31, 33, 34, 35	voorgeschiedenis	4, 6
profetie	11, 12, 14, 19, 31, 39, 44	X	
Ptolemeüs II	10	Xerxes I	43
R		Z	
Richterentijd	6	Zacharia	
Romeinen	37, 39, 42, 43	de profeet	9, 15
Romeinse cultuur	7	het bijbelboek	49
S		zoon van Jojada	11
Salomo	6, 7, 12, 27, 43	Zedekia	7, 43
		Zerubbabel	
		voorvader van Jezus	7, 9, 22
		voorvader van Jozef	7

Andere werken die de heer T. van Turenout heeft geschreven zijn:

Psalmen, profetische liederen,
Jesaja, Jahweh redt,
Jeremia, Jahweh sticht,
Klaagliederen van Jeremia,
Ezechiël, God maakt sterk,
Daniël, God is rechter,
Hosea, redder,
Joël, Jahweh is God,
Amos, lastdrager,
Obadja, dienaar van Jahweh,
Jona, duif,
Micha, wie is aan Jahweh gelijk,
Nahum, trooster,
Habakuk, de omhelsde,
Zefanja, Jahweh heeft bewaard,
Haggai, feest van Jahweh,
Zacharia, Jahweh gedenkt,
Het Evangelie via de apostel Matteüs,
De Openbaring mag niet verborgen blijven.

Ze zijn te vinden op de website via:

www.bijbelverklaring.nl,
www.vturennout.nl.